

ADORAMUS TE

časopis o duchovnej hudbe

Pre Hudobnú sekciu
Liturgickej komisie
Konferencie biskupov Slovenska
v spolupráci
s Ústavom hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby
vydáva
Liturgická komisia Spišskej diecézy

Vychádza štvrtročne

Predseda redakčnej rady
J. E. Mons. Andrej Imrich, biskup
zodpovedný za posvätnú hudbu v LK KBS
Zodpovedný redaktor:
Doc. ThDr. Lic. Rastislav Adamko, PhD.
Zástupca zodpovedného redaktora:
Prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.
tajomník Hudobnej sekcie LK KBS

Redakčná rada:

Doc. PaedDr. ThDr. P. Ambróz Martin Štrbák, O.Praem. PhD.
PaedDr. Mgr. art. Zuzana Zahradníková, PhD.
PaedDr. Mgr. art. Mário Sedlár, PhD.
ThDr. Vlastimil Dufka, SJ, PhD.
Mgr. Rastislav Podpera, PhD.
Doc. Dr. Ján Veľbacký, ArtD.
PaedDr. Janka Bednáríková
Mgr. Júlia Pokludová, PhD.
Mgr. art. Stanislav Šurin
Mgr. Matej Bartoš

Adresa redakcie:

Ústav hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby
PdF KU v Ružomberku
Nám. A. Hlinku 56/1
034 01 Ružomberok
tel./fax: +421 44/4320961
mobil: +421 908/619482
e-mail: rastislav.adamko@ku.sk

Distribúcia a prijímanie objednávok:

Liturgická komisia Spišskej diecézy
053 02 Spišský Hrhov, Klčov, č. 27
tel.: +421 53/459 24 96, fax: +421 53/459 91 38
mobil: +421 905/494370
e-mail: amo@stonline.sk

Príspevky na časopis možno zasielať na
č. účtu: 0520988040/0900
Konšt. symbol 0308
Slovenská sporiteľňa Levoča

Tlač:

MTM Levoča, Nám. Majstra Pavla 54
053 01 Levoča,
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravy rukopisov.
Zaslané príspevky nevraciam.

Cena jedného čísla: 2 €
Ročné predplatné: 8 €
EV 3467/09

ISSN 1335-3292

Podávanie novinových zásielok povolené
pod číslom 021288611 SS PPS Košice 12

OBSAH 2/2011

Na úvod

Foreword

KLÁRA JELÍNKOVÁ 2

Doxológia v liturgickej monódii (2)

Doxology in liturgical monody (2)

IRENEUSZ PAWLAK 3

Žánre liturgickej hudby - Aklamácia

Genres of liturgical music - Acclamation

JÁN VEĽBACKÝ 8

Úlohy a činnosť diecézneho organológa

Role and duties and of a diocesan organologist

MAREK ČIHAŘ 11

Direktórium pre kantorov:

slávnosti a sviatky Pána a svätých

Directory for cantors:

Celebrations and feasts of the Lord and Saints.

RASTISLAV PODPERA 21

SPRAVODAJSTVO

Udalosti v oblasti cirkevnej hudby

Church music events 36

RESUMÉ - SUMMARY 40

Titulná strana: Organ v rímskokatolíckom farskom

Kostole sv. Filipa a Jakuba ml. v Bratislave - Rači

Front-page: Organ in Roman-catholic parish Church

of St. Philip and Jacob in Bratislava - Rača

Foto: M. A. Mayer

Milí čitatelia!

V ďalších číslach nášho časopisu Vás so súhlasom redakcie českej dominikánskej Revue pre teológiu a duchovný život SALVE chceme postupne zoznámiť s článkami špeciálneho čísla tohto časopisu (2/08), zameraného na hudbu a liturgiu. Redaktormi čísla boli Norbert Schmidt a Martin Bedřich. Číslo obsahuje o. i. tieto články: J. Ratzinger: K teologickému základu liturgickej hudby; F. Kunetka SDB: Musica sacra alebo musica liturgiae sacrae? F. Mennekes SJ: Organ a liturgia; W. Bretschneider: Vox clamantis – skladateľ Petr Eben; J.-R. Kars: Dielo Oliviera Messiaena a katolícka liturgia; A. J.-M. Lustiger: Úvahy nad dielom Oliviera Messiaena; Rozhovor s o. Mikulášom, novicmajstrom a kantorom v kláštore Sept-Fons: Spev žalmov – ťažisko mníšskej modlitby alebo Ako postaviť ofícium na nohy?

Na úvod ponúkame editoriál čísla od Kláry Jelínkovej.

Vážení čitatelia,

hudba, ktorej vzťah k liturgii je témou tohto čísla, zaujíma už od najstarších dôb zvláštne miesto v dialógu človeka s Bohom. Ako zdôrazňuje v knihe *Duch liturgie* kardinál Joseph Ratzinger, súčasný pápež Benedikt XVI., slovo „spievať“ patrí k jednému z najpoužívanejších v Biblii. „Kde sa človek stretáva s Bohom, tam si totiž už s obyčajnou rečou slov nevystačí. Prebúdajú sa tie oblasti jeho existencie, ktoré sa samé stávajú spevom.“¹ U sv. Tomáša Akvinského sa dočítame, že „tam, kde končia slová, začína spev“ - spev, samotná hudba je niečím, čo prekračuje obvyklý rozhovor, uvádza nás za hranice sveta pojmov, cez prah nevýslovného.

Hudba hrá teda v liturgii úplne výnimočnú úlohu. Jednou - hoci rozhodne nie jedinou - z jej najdôležitejších úloh je byť „nositeľkou“ slova. Tu má zvlášť od poslednej liturgickej reformy II. vatikánskeho koncilu pôvod toľko diskutovaná otázka o aktívnej účasti veriacich na liturgickej hudbe. Ako spojiť ich túžbu po spoluúčasti na liturgii s požiadavkou umeleckej úrovne? Má cirkev na umeleckú úroveň resignovať a podriaďiť všetko proklamovanému spoločnému zjednoteniu sa v speve? Alebo je dostatočným riešením Ratzingerova interpretácia aktívnej účasti ako aktívneho počúvania? A aké medze by také počúvanie malo mať, aby sa z omše nestal „koncert s eucharistickým občerstvením“?

Reformy koncilu ale nie sú jediným zdrojom pochybností a úvah. Za úplne praktickou úvahou, ako napr. Akú hudbu môžeme v kostole hrať? - by potom bolo podotázkou Aké koncerty môžeme v kostoloch „pripustiť“? - stojí otázka Čo to vlastne je a či vôbec je nejaká sakrálna hudba? Odpovede sa pohybujú v širokom spektre. Ako typické príklady môžeme uviesť dve katolícke spoločnosti pre duchovnú hudbu, založené po II. vatikánskom koncile, z ktorých každá vychádza z úplne rozdielnych východísk. Medzinárodná organizácia *Consociatio Internationalis Musicae Sacrae* zastáva názor, že sakrálna hudba je sama o sebe nositeľkou určitých duchovných kvalít, stúpeni

tohto prístupu často vyzdvihujú dedičstvo tradície, hodnotu gregoriánskeho chorálu a ranej polyfónie. Opačné stanovisko, ktoré stelesňuje organizácia *Universa Laus*, zdôrazňuje funkčný aspekt liturgickej hudby, žiadna hudba nie je podľa tejto perspektívy „posvätná“ sama osebe, ale až svojím užitím pri liturgii, čo ale samozrejme neznamená, že každá hudba je pre liturgiu vhodná. Protiklad je zrejmy už v názvosloví. CIMS používa termín sakrálna hudba (*musica sacra* - *sacred music*), zatiaľ čo UL hovorí o kresťanskej rituálnej - liturgickej hudbe (*christian ritual music*).²²

Zmieneny vzťah slova a hudby pri liturgii nás privádza k ďalším otázkam: Aké požiadavky na hudbu tento vzťah kladie? Ako sa hudba a slovo vzájomne ovplyvňujú? Ako môže hudba otvoriť srdce pre lepšie vnímanie Slova, a naopak aké požiadavky kladú slová liturgie na hudbu? Aká hudba „je vhodná“ a aká určite nie? Akú úlohu môže pri liturgii hrať hudba, ktorá nie je viazaná na slovo - improvizácia, disonantná hudba, moderná (vážna) hudba? A tak by sme mohli pokračovať ďalej a ďalej.

Podobne ako v číslach *Salve* venovaných sakrálnemu architektúre (4/2004), teológii a výtvarnému umeniu (1/2007) sa aj v tomto čísle o vzťahu hudby a liturgie dostávame - cez všetky špecifiká - k otázkam vzťahu starého a nového, tradície a jej vývoja, napätia medzi „služobnosťou“ umenia v liturgii a snahou o jeho najvyššiu kvalitu, konfliktu požiadaviek zrozumiteľnosti a jednoduchosti a zároveň imperatívu „poslušnosti vnútornej výzve“ autora,³ ak sa má jednať skutočne o umenie. A vôbec k otázke jeho zmyslu, pretože umenie sa nedá redukovat' len na jeho „dekoratívnu, skrášľovacu či rozprávačskú“ funkciu. Toto číslo *Salve* neponúka odpovede na všetky vyššie uvedené otázky (a mnohé ďalšie s témou spojené), ale je opäť koncipované ako pozvanie k ďalšiemu zaoberaniu sa touto problematikou. Jednotlivé príspevky sme sa snažili vybrať ako určité hlbšie sondy do širokého spektra vzťahov hudby a liturgie, teológie a spirituality a nechať tak predsa len aspoň zahliadnuť „jadro vecí“.

¹ Joseph kardinál Ratzinger: *Duch liturgie*. Brno, Barrister & Principal 2006, s. 119.

² Virgil C. Funk: „Secular music in the liturgy? Are there any rules?“. In: *Studia Liturgica*, Vol. 28, 1998, s. 177-193.

³ Pie-Raymond Régamey OP: „Poslušnosť vnútornej výzve?“. In: *Salve* 2007, č. 1, s. 35-63.

Úvodná štúdia kardinála Josepha Ratzingera reaguje na spochybňovanie miesta umenia v liturgii a naznačuje nám dejiny diskusií o liturgickej hudbe od prvých storočí. Článok Františka Kunetku, SDB ukazuje zložité hľadania adekvátneho uchopenia otázky hudby a jej cirkevného pojmoslovia v dokumentoch magistéria 20. storočia.

Nemecký jezuita Friedhelm Mennekes, ktorého dialóg so súčasným výtvarným umením sme už v *Salve* predstavili (1/2007), ukazuje vo svojom texte organ ako avantgardný, pretože je vo svojom vývoji nikdy neukončiteľný hudobný nástroj. Organ je už stáročia *kráľom hudobných nástrojov* okrem iného preto, že môže do chrámovej hudby neustále vnášať novosť. Úlohou organa nie je len sprevádzať spievané slovo, vstupuje do liturgie ako samostatný hlas.

Ako *pars pro toto* predstavíme osobnosti dvoch významných organistov a skladateľov 20. storočia. Prvým je náš nedávno zosnulý, svetovo uznávaný Petr Eben. Chceli sme Petra Ebena ukázať z trochu inej než domácej českej perspektívy, a tak sme o uvedenie do jeho života a diela požiadali známeho nemeckého organistu, muzikológa, liturgika a dlhoročného Ebenovho priateľa profesora Wolfganga Bretschneidera z Bonnu. Bretschneider nás vŕahuje do Ebenovho tvorivého zápasu o skutočne slobodné umenie, ukazuje ho ako hlboko duchovného človeka, ktorého nezlomili tragédie 20. storočia a ktorý našiel pevný základ svojej hudby v službe Slovu. Druhým skladateľom je Olivier Messiaen, ktorý bol roky organistom v kostole Najsv. Trojice v Paríži. Tohto „liturga eschatologie“ a „básnika stvorenia“, ktorý silne ovplyvnil súčasnú skladateľskú generáciu, sme vybrali okrem iného s ohľadom na to, že v tomto roku slávime sté výročie od jeho narodenia. Do jeho sveta „hudobných farieb a vtáčieho spevu“ môžeme vstúpiť v textoch Jeana-Rodolpha Karsa, klaviristu a Messiaenovho interpreta, pre ktorého bola skúsenosť Messiaenovej hudby rozhodujúcou na jeho ceste k viere, a bývalého parížskeho arcibiskupa Jeana-Marie kardinála Lustigera.

Spomenuli sme otázku aktívnej účasti veriacich. Osobitnú skúsenosť zjednotenia v speve predstavuje fenomén francúzskeho Taizé, ktoré je snáď najznámejším spoločenstvom ekumenického charakteru. Spevy tejto komunity dnes v podstate slúžia ako akási *lingua franca* naprieč Európou (a vlastne i za jej hranicami) na malých i veľkých stretnutiach kresťanov. Stali sa súčasťou repertoáru mnohých farských zborov, sú známe svojimi jednoduchými a ľahko zapamätateľnými nápevmi, ktoré pripravujú pre stíšenie a modlitbu. Príspevok brata Émila zachytáva teologickú reflexiu spirituálnych aspektov spevov z Taizé, obohatenú osobným svedectvom známeho filozofa Paula Ricoeura.

Číslo *Salve* uzatvára rozhovor s otcom Mikulášom, novicmajstrom a kantorom v trapistickom kláštore v Sept-Fons, ktorý mimochodom leží neďaleko Taizé. Liturgická hudba nie je len otázkou farských spoločenstiev, rozhovor nám dáva možnosť nahliadnutia do hudby – spevu žalmov v kláštore, a to v kláštore veľmi vitálnom, kde sa práve teraz tvoria nové veci. Gregoriánsky chorál je dnes veľmi populárny, nás však zaujímal s pohľadu niekoho, kto s ním naozaj spojil celý svoj život, ako mních. Podľa otca Mikuláša je starostlivosť o kvalitu spevu zároveň snahou byť svojou pozornosťou skutočne prítomný tomu, čo človek robí a spieva. Práve v tom sa nachádza zmysel mníšskeho spevu a jeho krásy. Nejde o plod estetických bádání, zábavy ani o pastoračnú snahu – ide o pomoc tým, ktorí sa modlia a o snahu skromným spôsobom prispieť k chvále Stvoriteľa. Pri tom všetkom má hudba neodmysliteľnú úlohu. Veď žalmy boli napísané preto, aby sa spievali.

Tak sa opäť dostávame k úvodnej myšlienke: „Kde sa človek stretáva s Bohom, tam si len s rečou slov nevystačí. Prebúdajú sa tie oblasti jeho existencie, ktoré sa samé stávajú spevom.“

Klára Jelínková

Z časopisu *Salve* č. 2/08, s. 7-9
so súhlasom redakcie preložil Mário Sedlár

DOXOLÓGIA V LITURGICKEJ MONÓDII (2)

IRENEUSZ PAWLAK

3.1.1 Malá doxológia

Sláva Otcu patrí k ranokresťanským formulám. Vyvinula sa z kristologickej doxológie: *Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie* (Zjv 5,12-13). V štvrtom storočí na východe sa táto doxológia obmedzovala na slová: *Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému*. Sv. Bazil pro-pragoval prvú formu. Takúto formulu opakovali po každom žalme (Kasian, + 430/435). Neskôr boli dodané slová: *na veky vekov* podľa egyptského vzoru. Druhá synoda vo Vaison (529) pod vedením sv. Cé-

zara z Arles ju rozšíril o text *ako bolo na počiatku*. Sv. Benedikt zaviedol malú doxológiu do invitorijného žalmu, a tiež v treťom responzórii po treťom čítaní v ofíciu. Zároveň nariadil, aby sa úvodný verš *Bože, príď mi na pomoc* končil formulou *Sláva Otcu*.¹

3.1.2 Veľká doxológia

Je to hymnus starovekej cirkvi skomponovaný na spôsob žalmov a kantík, ktorý spievali prví kresťania. Pravdepodobne pochádza zo 4. storočia. Jeho začia-

¹ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 35-36.

tok tvoria slová anjelov, po ktorých nasledujú výzvy zvelebujúce Boha. Hymnus obsahuje aklamácie nasmerované na Otca i Syna. Druhá časť oslavuje Ježiša Krista a túto časť niektorí autori považujú za originálny text.² Pôvodná podoba hymnu obsahovala výzvy k trom Božským osobám, ale formula k Duchu Svätému zanikla v stredoveku a nahradil ju kristologický obsah. Napriek všetkému sa hymnus končí trojičným textom.³ Spočiatku sa hymnus *Gloria* používal v oficiu ako ďakovný hymnus na špeciálne slávnosti. V starovekej tradícii západu *Gloria* sa spievala iba v noci Pánovho narodenia. Od 6. storočia sa hymnus spieval vo všetkých nedeliach a sviatkoch učeníkov v celebráciách vedených biskupom (pápež Simmachus +514). Od 9. storočia sa tento spev začal používať v celej latinskej Cirkvi.⁴ Niektorí autori považujú *Gloria* za kristologický hymnus (napr. J. Magne), ale tento názor nezdieľajú ostatní teológovia.⁵

3.1.3 Záver hymnov v Liturgii hodín

Hymny reprezentujú štýl liturgickej modlitby vyjadrenej v istom poriadku. Majú teda obyčajne časť anamnetickú, ktorá sa týka histórie spásy alebo života svätého, časť epikletickú, vzývajúcu Božie meno a doxológiu, často s charakteristickým slovným spojením *sit gloria*.⁶ A teda texty hymnov vzývajú Boha, pripomínajú mu zmluvu, prísľub spásy. Sú modlitbou, cez ktorú sa spásne činy a prísľubenia aktualizujú pre zhromaždené spoločenstvo (anamnéza). Dôsledkom tohto postoja je vyprosovanie Božej milosti (epikléza). Sláviace spoločenstvo stojí zoči-voči spásnej udalosti, zapája sa do nej mocou Ducha Svätého. Anamnéza a epikléza sú dvoma základnými rozmermi kresťanskej liturgie.⁷ Doxológia je akosi svorkou spájajúcou tieto dva činitele. Najčastejšie je nasmerovaná na tri osoby Najsvätejšej Trojice, ktoré sukcesívne menuje. Príkladom môže byť posledná sloha hymnu z posvätného čítania v utorok prvého týždňa:

*Sláva buď, Kriste, kráľ dobrý,
tebe i Bohu Otcovi,
na večné veky sláva buď
aj Duchu Tešiteľovi.*

Objavuje sa aj doxológia vzývajúca Najsvätejšiu trojicu všeobecným spôsobom, ako napr. hymnus z posvätného čítania v sobotu prvého týždňa:

*Vtedy, keď, Bože láskavý,
vyslyšíš prosby národov,
navždy nech ti, Trojica,
spievame s láskou oddanou.*

² NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 46.

³ MISIUREK, J. – ZALEWSKI, J.: *Gloria : W liturgii*. In: Encyklopedia Katolicka. Vol. 5. Ed. L. Bieńkowski. Lublin, 1989, s. 1113.

⁴ MISIUREK – ZALEWSKI, *Gloria*, s. 1113-1114.

⁵ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 46.

⁶ NADOLSKI, B.: *Hymn*. In: *Leksykon liturgii*, s. 525.

⁷ NADOLSKI, B.: *Anamneza*. In: *Leksykon liturgii*, s. 88-89.

3.2 Kristologické doxologie

Sú nasmerované predovšetkým na Krista, alebo na Boha Otca cez Ježiša Krista. Radíme sem nasledujúce formuly: krátke závery modlitieb, slová pred doxológiou v prvej Eucharistickej modlitbe, doxológia po embolizme, hymnus *Teba, Bože, chválime* a niektoré posledné slohy hymnov v oficiu.

3.2.1 Krátke konklúzie predsedníckych modlitieb

Od začiatku kresťanstva sa stalo zvykom každú modlitbu uzatvoriť klauzulou „skrze Ježiša Krista“. Znamenalo to, že iba on je prostredníkom v Božom konaní. Boh ho totiž ustanovil, aby „sa za nás prihovára“ (Rim 8,34), lebo „lebo žije stále, aby sa za nás prihovára“ (Hebr 7,25). Skrze Krista Boh umožnil veriaciim prístup k sebe. Prostredníctvom Krista je nasmerované predovšetkým „zhora“, od Boha, ale ide aj „zdola nahor“ – od ľudí. Kristus síce slúži svojim vyznávačom, avšak nie v inštrumentálnom význame, nie ako ten, kto plní ich vôľu. Bez pôsobenia Boha „skrze Krista“ by nebolo možné ľudské konanie, v tomto prípade modlitba. Modlitba, zvlášť liturgická, sa zapája do konania Boha v Kristovi. Vtedy aj Kristus pôsobí „pre naše dobro“, „prihovára sa za nás“.⁸

3.2.2 Formula pred doxológiou prvého omšového kánonu

Text *Skrze Krista nášho Pána, skrze ktorého, Ty, Bože, všetky tieto dary stále tvoříš, posväcuješ, oživuješ, požehnávaš a nám dávaš sa objavujú už v siedmom storočí (gregoriánsky sakramentár III)*. Spočiatku bol spojený s modlitbou kánonu *pokorne ťa prosíme*. Tieto slová sú súhrnom základných myšlienok kánonu, zdôrazňujúc prostredníctvom Krista a udeľovanie milostí a darov. Boh totiž skrze Ježiša Krista tvorí chlieb a víno, prvotiny všetkých darov udeľovaných človeku a následne ich posväcuje a premieňa na pokrm nadprirodzeného života. Týmto spôsobom otvára prameň bohatého požehnanja udeľovaného veriaciim pri spoločnom stole.⁹

3.2.3 Doxológia po embolizme

Slova *Lebo tvoje je kráľovstvo a moc i sláva na veky* boli prevzaté z *Didaché*, najstaršieho kresťanského textu, napísaného koncom 1. storočia. Dnes používame skrátenú formu. Plný text znel: *Lebo tvoje je kráľovstvo a moc i sláva Otca i Syna i Ducha Svätého, teraz i vždy i na veky vekov*.¹⁰ V pravoslávnej cirkvi a protestantských spoločenstvách sa táto doxológia uvádza obyčajne po Modlitbe Pána. Na záver embolizmu sa objavuje v arménskej a chaldejskej liturgii. Doxológia vyjadruje úctu k modlitbe, ktorú naučil apoštolov Ježiš Kristus. Prvok, ktorý podporil vznik doxologie, je skutočnosť, že *Pater noster* bolo priamou prípravou na sväté prijímanie, bolo predpoveďou eucharistického chleba.

⁸ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 43-44.

⁹ MARGAŃSKI, *Doxologia*, s. 33.

¹⁰ MARGAŃSKI, *Doxologia*, s. 33.

V niektorých cirkvách celebrant držal konsekrovanú hostiu počas Modlitby Pána a ukazoval ju ako typické doxologické gesto: predĺženie *omnis honor et gloria*. Bolo to konkretizáciou oslavy Boha. Ukazovaný chlieb bol „chlebom rána“, chlebom života, chlebom nebeského kráľovstva.¹¹ Povatikánska liturgia, zavádzajúc túto doxológiu, iste zohľadňovala ekumenické aspekty.

3.2.4 Hymnus *Te Deum, laudamus*

Text hymnu nie je jednoliaty a pravdepodobne vznikol počas dlhých rokov. Je prototypom ranokresťanského nemetrickeho hymnu, tzv. „duchovnej piesne“ (Ef 5,19)¹². Je možné, že jeho počiatky siahajú do 5. storočia (biskup Nicetas z Reims, + po roku 414). Nepochybne je to latinská kompozícia, a nie grécka. Po obsahovej stránke sa skladá z troch častí: zvelebovanie Boha (v. 1-14), zvelebovanie Krista umučeného a zmŕtvychvstalého (v. 15-21) a prosby za kresťanský ľud (v. 22-29). V *Te Deum* sa síce nachádza trojičná doxológia (od *Patrem...* do *paraclitus Spiritus*, v. 12-14), ale celok sa považuje za kristologickú doxológiu, pretože trojičné výzvy sú neskorším dodatkom.¹³ Hymnus sa začal používať v Európe (južná Gália, Miláno, centrálna Itália) a nie napr. v Ázii či Afrike. Spieval sa najprv v rannom veľkonočnočnom oficiu, bezprostredne pred slávením Eucharistie, potom v nedele a sviatky s výnimkou Adventného a Pôstneho obdobia. *Kyriale Romanum* (1905) považuje tento text za spev *Pro gratiarum actione*. Preto sa spievalo pri príležitosti vojenských víťazstiev, kráľovských korunovácií a iných slávnostných udalostí.¹⁴ *Te Deum* bolo spevom duchovných. Veriaci sa doň zapájali aklamáciou *Kyrie eleison*. V stredoveku sa uvádzalo na záver liturgických drám.¹⁵ V Poľsku sa udeľovalo požehnanie Najsvätejšou sviatosťou počas spevu slov *salvum fac*, ktoré celebrant intonoval tri krát.¹⁶

3.2.5 Záver hymnov officia

Ako sme už spomenuli, najväčšie množstvo záverečných slôh hymnov officia je nasmerovaných na Najsvätejšiu Trojicu. Existuje však celý rad textov, v ktorých zvelebovanie sa týka výlučne Krista. Ako príklad môžeme uviesť hymnus z Posvätného čítania na Bielu sobotu:

*K zástupom svätých pripoj nás,
ty, čo si svojim vzkriesením
z národov mnohých kráľovstvo
Otcovi svojmu utvoril. Amen.*¹⁷

¹¹ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 37-38.

¹² HILEY, D.: *Western Plainchant*. Oxford, 1993, s. 68.

¹³ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 68-70. NADOLSKI, B.: *Te Deum, laudamus*. In: *Leksykon liturgii*, s. 1569.

¹⁴ NADOLSKI, *Te Deum, laudamus*, s. 80nn.

¹⁵ LEWAŃSKI, J.: *Dramat i dramatyzacje liturgiczne w średnio-wieczu polskim*. In: *Musica Medii Aevi*. Vol. 1. Ed. J. Morawski. Kraków, 1965, s. 167nn.

¹⁶ NADOLSKI, *Te Deum, laudamus*, s. 1572.

¹⁷ Ďalšie takéto hymny sú na: Bielu sobotu (Predpoludním),

3.3 Kristologicko-trojičné doxologie

Tieto formulácie sú nasmerované obyčajne na Krista, ale vzťahujú sa aj na Najsvätejšiu Trojicu, aspoň tak, že spomínajú osobu Ducha Svätého. Patria k nim dlhé konklúzie euchologických modlitieb a závery eucharistických modlitieb.

3.3.1 Konklúzie predsedníckych modlitieb sú tieto: *Skrze nášho Pána Ježiša Krista a Ktorý s tebou žije a kraľuje*. Hlavnou postavou týchto doxológií je Ježiš Kristus, a to nielen ako človek, ale ako Pomazaný, ktorého pomazal Boh za kráľa a veľkňaza Božieho ľudu, pomazaný Duchom Svätým. Takéto zakončenie modlitieb je prejavom „ekonómie Boha voči svetu“. Je tiež svedectvom toho, že každá opravdivá modlitba je spojená so spásnou udalosťou. Napokon je to modlitba „in nomine Jesu“, na jeho príkaz. Práve v Ježišovi, Synovi, stávame sa hodnými byť synmi, teda Božími deťmi. Toto Božie gesto sa stáva údelom človeka vďaka pomoci, ktorú mu Boh udeľuje a ktorou je Boží „Po-tešiteľ“ – Duch Svätý.¹⁸

3.3.2 Záver Eucharistických modlitieb

Spočiatku sa táto doxológia spájala výhradne s rímskym kánonom. Po Druhom vatikánskom koncile sa dostala aj do ostatných Eucharistických modlitieb. Najstaršie zápisy súčasnej podoby *Per ipsum* sa nachádzajú v knihách zo 7. storočia (*Sacramentarium Gelasianum*, *Sacramentarium Gregorianum* a *Ordines Romani*). Avšak samotná doxológia je staršia. Jasne sa v nej zdôrazňuje človečenstvo Ježiša Krista ako prostredníka medzi Bohom a ľuďmi. V období boja s arianizmom bolo zdôrazňované taktiež Božstvo Krista. Vtedy (4. a 5. storočie) sa doxológia preformovala na modlitbu. Trojičný spôsob vysvetľovania *Per ipsum* je neskoršieho dáta. Obsahuje v sebe spomienku na arianizmus. Zároveň zahaľuje prvotný význam vyjadrujúci plnú pravdu o Kristovom prostredníctve.¹⁹

3.4 Teocentrické doxologie

Nasmerované sú na Boha, Boha Otca, na Otca, Stvoriteľa, Jediného Boha. Nachádzajú sa predovšetkým v hymnoch officia. Ako príklad môže poslúžiť hymnus z Posvätného čítania za zosnulých:

*Aj nám daj večné kráľovstvo,
keď odídeme zo zeme;
veď ty si život a náš cieľ:
len k tebe, Bože, pôjdeme.*

3.5 Doxologie na počesť svätých

Tieto texty na prvom mieste zdôrazňujú osobu svätca, ktorý má prosieť Boha o zľutovanie nad ľuďom.

sv. Petra a Pavla (Ranné chvály), sv. Máriu Magdalénu (Ranné chvály), sv. Teréziu z Avily (Ranné chvály), na sviatky viercerých duchovných pastierov (Ranné chvály), učiteľov Cirkvi (Ranné chvály), v oficiu za zosnulých (Ranné chvály, Modlitba cez deň, Vešpery).

¹⁸ NADOLSKI, *Chwała Ojcu*, s. 43-45.

¹⁹ MARGAŃSKI, B.: *Doksologia „Per ipsum“*. In: *Wprowadzenie do liturgii*. Ed. F. Blachnicki a spol. Poznań, 1967, s. 311-320.

Ako príklady uvedieme dve doxológie. Jedna je nasmerovaná na Máriu, druhá na sv. Lukáša. Sviatok Návštevy Preblahoslavenej Panny Márie (Ranné chvály):

*Nech s tebou, Panna vznešená,
i náš duch Pána velebí,
že tvoja časť i odmena
je veľká tu i na nebi.*

Sviatok sv. Lukáša (ranné chvály):

*Ty, lekár duší, vyhoj naše rany,
radosťou viery poteš nás vždy v tiesni.
Kiež aj my Boha velebíme v šťastí
v nebeskej vlasti.²⁰*

4 Melódie

V liturgických obradoch tvoria texty a melódie jeden celok. Spevák (speváci) pri hudobnej organizácii slova má na zreteli jeho určenie pre spoločenstvo. Spev spomaľuje tempo narácie a zdôrazňuje význam slov. Kantilácia teda vyťahuje na povrch a objektivizuje to, čo už bolo obsiahnuté v slove.²¹ K pestovaniu hudobnej oslavy Boha neustále povzbudzoval sv. Augustín. Podľa neho kresťanská modlitba prirodzeným spôsobom využíva hudbu: spev, radostnú a spontánnu jubiláciu, zvolania radosti. Jedine hudobnou formou a nielen suchou slovnou výpoveďou veriaci človek patričným spôsobom uctieva Boha.²² V tomto kontexte nás neprekvapuje skutočnosť, že doxológie ako formy zvelebovania Boha získali hudobný šat.

Pri analytických výskumoch melódií musíme hneď na začiatku konštatovať, že vo všeobecnosti boli doxológie určené pre spev celého spoločenstva. Iba niekoľké z nich sú určené pre sólistu, napr. závery predsedníckych modlitieb či doxológia pred *Per ipsum* v Prvej eucharistickej modlitbe, ktoré interpretuje hlavný celebrant.

Aby sme usporiadali opis jednotlivých doxologických formúl, ako zásadu prijmemo počet melódií určených na ich interpretáciu. Na prvé miesto dáme tie, ktoré majú iba jednu melódiu. Potom prejdeme k doxológiám s dvoma alebo viacerými melódiami.

4.1 Doxológia s jednou melódiou

Patrí k nim: uvedená formula predchádzajúca záverečnú doxológiu Prvej eucharistickej modlitby a doxológia po embolizme.

²⁰ Ďalšie takéto doxológie sú na dni: sv. Andreja ap. (Ranné chvály), Katedry sv. Petra (Vešpery), sv. Marka ev. (Vešpery), sv. Bartolomeja ap. (Ranné chvály), Narodenia Prebl. Panny Márie (Vešpery), sv. Jána Zlatoústeho (Ranné chvály a Vešpery), sv. Matúša ap. (Ranné chvály), sv. Márie Magdalény (Vešpery), sv. Jakuba ap. (Ranné chvály), sviatky apoštolov (II Vešpery).

²¹ WALOSZEK, J.: *Teologia muzyki : Współczesna myśl teologiczna o muzyce*. Opole, 1997, s. 189nn.

²² WALOSZEK, *Teologia muzyki*, s. 46-47. RAK, R.: *Zarys dziejów śpiewu i muzyki w liturgii Kościoła*. In: Wprowadzenie do liturgii. Ed. F. Blachnicki a spol. Poznań, 1967, s. 469.

4.1.1 Slová *Skrze ktorého, Ty, Bože* boli jasne rezervované pre hlavného celebranta, dostali melódiu, ktorú hudobní vedci charakterizujú ako archaickú (tonus antiquus sollemnis) typu RE.²³ Tento modus je využitý vo väčšine spevov v *Missale romanum 2002*. Ide o schematickú melódiu, ktorá je využívaná hlavne v textoch euhologických modlitieb. Skladá sa z dvoch tónov: recitatívu LA a tzv. subtoniky SOL používanej v kadencii.²⁴

4.1.2 Doxológia po embolizme

Na latinský text je použitá melódia v deuterus plagalis (dominanta LA, finalis MI). Vo vnútorných kadenciách však máme archaickú modalitu typu LA.²⁵ V poľskom jazyku je adaptovaná táto melódia s malými zmenami, ktoré vyplývajú z prozódie slov. Opísaná doxológia je spievaná celým liturgickým zhromaždením.

4.2 Doxológia s dvoma melódiami

Do tejto kategórie patrí iba jedna doxológia, menovite *Per ipsum* na záver Eucharistických modlitieb. V prvých storočiach bola táto doxológia, ako napokon celý kánon, spievaná alebo plným hlasom recitovaná. Ľud odpovedal *Amen*. Avšak už *Ordo romanus IV* z 9. storočia káže doxológiu hovoriť (dicere) a záverečné *Per omnia saecula saeculorum* vypovedať hlasno (dicere in altum).²⁶ Za prínos liturgickej reformy Druhého vatikánskeho koncilu treba považovať fakt, že sa pri navrátila prvotná prax spevu celej doxológie. *Missale romanum 2002* uvádza dve melódie, mimochodom bez zmien vzaté z melódie prefácie: sollemnis a ferialis. Týmto spôsobom bola Eucharistická modlitba akoby scelená svorkami toho istého spevu. Melódia sa skladá z dvoch tenorov: DO a SI.²⁷ Je to výsledok evolučného procesu.²⁸ Jednoduchá a slávnostná melódia sa navzájom odlišujú hlavne kadenciami. Ostatné prvky spevu sú v zásade rovnaké.²⁹

4.3 Doxológia s väčším počtom melódií

Do tejto skupiny patria nasledujúce doxológie: *Teba, Bože, chválime, Sláva Otcu i Synu, Sláva Bohu na výsostkách* ako aj závery hymnov ofícia.

4.3.1 *Te, Deum, laudamus*

Rímska liturgia pozná dve základné melódie hymnu "pro gratiarum actione": sollemnis a simplex. Prvá

²³ BIAŁKOWSKI, M.: *Dramaturgia liturgii Eucharystii*. In: *Studia gregoriańskie*, 2008, č. 1, s. 57nn.

²⁴ BIAŁKOWSKI, *Dramaturgia*, s. 62.

²⁵ BIAŁKOWSKI, *Dramaturgia*, s. 79.

²⁶ MARGAŃSKI, *Doksologia „Per ipsum“*, s. 313-314.

²⁷ V niektorých poľských rukopisoch je tento recitatív transponovaný in FA-MI. MORAWSKI, J.: *Recytatyw liturgiczny*. Warszawa, 1996, s. 20nn.

²⁸ ADAMKO, R.: *Kantylacje liturgiczne w mszale słowackim „Rímsky misál“ z 1980 roku*. Levoča, 2005, s. 78.

²⁹ V typickom vydaní sa objavila chyba spočívajúca na zapletení sa slávnostného nápevu do jednoduchého v poslednej kadencii.

je rozvinutím jednoduchej pomocou neum, hlavne v iníciách a kadenciách. Obidve sú zapísané v treťom mode. Pravdepodobne na základe týchto melódií vznikla tzv. poľská melódia, nachádzajúca sa v niektorých rukopisoch a rozšírená vďaka piotrkowským knihám. Nachádzame ju aj v kancionáloch.³⁰ Čiastočne sa líši od rímskych melódií, pretože siaha až po „re“ (v rímskych je kulminačným bodom „do“). Kadencie niektorých veršov sa často končia na „la“ (v rímskych na „mi“). Možno práve preto Surzyński zarátal *Te Deum* do III-IV modu. Je potrebné uviesť ešte jednu melódiu zvanú „tonus antiquus.“³¹ Tá patrí do archaického modu RE. Melodické prízvuky siahajú po tón „mi“ a „fa“, a finalis schádza na „la“. Táto melódia bola využitá pre slová Modlitby Pána. Uvádzajú ju pokoncilové liturgické knihy: *Kyriale simplex* 1964, č. 38 a *Graduale romanum* 1974, s. 814.³² Táto melódia bola použitá aj v *Missale romanum* 2002 pre prostrednú časť prvého kánonu.³³ Opisovaná melódia sa dnes už v praxi nevyužíva pre hymnus *Te Deum*.

4.3.2 Sláva Otcu, i Synu

Množstvo melódií k tejto doxológii vyplýva z jej funkcií, predovšetkým tvorí záver žalmov tak v ofícii, ako aj v liturgii eucharistie. Spojenie *Sláva Otcu* s psalmódiou vedie k tomu, že je interpretované na tú istú melódiu ako žalmy a kantiká. V gregoriánskom choráli existuje osem tzv. klasických tonov recitačnej psalmódie plus *tonus peregrinus* a osem tonov omšovej psalmódie (introitus a communio). K tomu možno pridať ešte veľký počet melódií používaných v psalmódii v národných jazykoch, zvlášť pri vešperách. Ako už bolo spomenuté, v ofícii sa malá doxológia používala aj v rezponzóriách. *Responsoria proluxa* používali ďalších osem tonov psalmódie. V krátkych rezponzóriách máme tri rôzne melódie, používané v Advente, vo Veľkonočnom a Cezročnom období. Pri tomto poslednom prípade treba spomenúť pokusy vytvoriť krátke rezponzoriá v národnom jazyku, čo viedlo k vzniku mnohých nových melódií na text *Sláva Otcu*. Ak k tomu pripočítame invitatorijnú psalmódiu v latinskom i národnom jazyku, dostaneme pomerne bohatú hudobnú paletu tejto doxologie.

4.3.3 Gloria in excelsis Deo

Predvádzanie tejto doxologie bolo už od začiatku spojené so spevom. Preto tieto kompozície majú v liturgicko-hudobných rukopisoch významné postavenie. V rukopisoch západnej Európy bolo nájdených až 56 rôznych melódií.³⁴ J. Pikulik takisto našiel jednu kom-

pozíciu, ktorá pravdepodobne vznikla na území Poľska.³⁵ Samozrejme, ak vezmeme do úvahy melódiu pre omše v národných jazykoch, počet hudobných riešení tohto textu nepomerne narastie. Táto problematika si však vyžaduje samostatné výskumy.

4.3.4 Doxologie hymnov v ofícii

Liber hymnarius z roku 1983 v súčasnej liturgii predpokladá až 418 rôznych melódií hymnov. H. Kowalewicz a J. Morawski našli 58 poľských hymnov (s latinským textom), hoci asi len 4 sú poľského pôvodu.³⁶ A. Reginek uvádza 71 hymnov krakovskej diecézy.³⁷ Ak predpokladáme, že každý hymnus sa končí doxológiou, môžeme konštatovať, že počet doxológií doteraz nebol ustálený, zvlášť keď nikto doteraz neporátal hymnické kompozície, ktoré vznikli po Druhom vatikánskom koncile v národných jazykoch. Podľa M. Steinheimera text každej doxologie výslovne oslavuje Boha za dielo spásy. Týmto spôsobom človek uznáva Božie pôsobenie a potvrdzuje ho svojím *Amen*. Preto je doxológia bližšia *Amen* ako hymnu.³⁸ Nie je preto zvláštne, že za závažnosťou slov išla hudba. Nebude teda prehnané tvrdenie, že doxologie patria k podstate kresťanskej modlitby a že liturgia je vlastne jednou veľkou doxológiou.³⁹

Je potrebné zdôrazniť, že množstvo monodických melódií, týkajúcich sa pomerne malého počtu doxologických foriem je imponujúca. Každý druh uvedených doxologických formúl si vyžaduje samostatné muzikologické výskumy. Určite nám nebude chýbať materiál pre ďalšie témy výskumov.

Uskutočnené výskumy, hoci ešte neúplné, sú dôkazom neobyčajnej životaschopnosti rímskej liturgie Katolíckej cirkvi, ktorá neváhala v rámci pokoncilovej obnovy na jednej strane siahnuť po starodávnej kresťanskej tradícii a prinavrátiť spev kánonu a jeho záverečnej doxologie, na druhej strane uznať opodstatnenosť zaviesť do Eucharistie doxológiu, ktorá bola počas mnohých stáročí používaná v iných konfesiách Východu i Západu: *Lebo tvoje je kráľovstvo...* Takto sa uskutočnila evanjeliová zásada spájania *nova et vetera*.

Z poľštiny preložil R. Adamko

³⁰ SURZYŃSKI, J.: *Cantionale ecclesiasticum*. Posnaniae, 1914, s. 136nn.

³¹ TURCO, A.: *Il canto gregoriano : Toni e modi*. Roma, 1996, s. 62.

³² Porov. ADAMKO, *Kantylacje liturgiczne*, s. 91.

³³ BIAŁKOWSKI, *Dramaturgia*, s. 75.

³⁴ BOSSE, D.: *Untersuchung einstimmiger mittelalterlicher Me-*

lodien zum „Gloria in excelsis Deo“. Regensburg, 1955, s. 85-102.

³⁵ PIKULIK, J.: *Indeks śpiewów Ordinarium Missae w graduałach polskich do 1660 r.* In: *Muzyka religijna w Polsce*. Vol. 2. Red. J. Pikulik. Warszawa, 1978, s. 154.

³⁶ KOWALEWICZ, H. - MORAWSKI, J.: *Hymny polskie*. In: *Musica Medii Aevi*. Vol. 8. Ed. J. Morawski. Kraków, 1991, s. 10-138.

³⁷ REGINEK, *Repertuar hymnów*, s. 323-370.

³⁸ STEINHEIMER, *Die Doxa tou Theou*, s. 57.

³⁹ NADOLSKI, *Doksologia*, s. 331.

Žánre liturgickej hudby - Aklamácia

JÁN VEĽBACKÝ

Napriek tomu, že aklamácie nepatria medzi ozajstné spevy omše, ale iba krátke vstupy, sú podstatnou časťou liturgického slávenia. Majú úlohu istej kadencie, ktorou sa uzatvárajú a otvárajú niektoré časti obradov. Zároveň sú výrazným prejavom aktívnej účasti zhromaždenia na liturgii, ktorá je primárnou požiadavkou pri liturgickom slávení.

Pod pojmom aklamácia rozumieme „kolektívny ohromujúci výraz súhlasu a entuziazmu“¹, spontánne gesto, ktorým aklamujúci prejavujú participáciu na danej udalosti, obdiv, želanie, radosť. Slovníky a encyklopédie opisujú aklamáciu skôr z právnického aspektu ako „hromadný zjavný prejav súhlasu, napr. pri voľbách, hromadné volanie na pozdrav“². Dôraz sa však nedáva na text. V aklamáciách často nájdeme slová cudzieho pôvodu. Ide o prejav typický pre občianske ako aj náboženské manifestácie, protesty, štrajky, prehliadky atď.

Výkrik je najstaršou a snád' aj jedinou aklamáciou, ktorá ostala v západnej kultúre vo svojom pôvodnom stave až podnes. Môžeme ho považovať za typickú a základnú aklamáciu. Od nej sa vyvíjajú a k nej sa vracajú všetky ostatné aklamačné prejavy. Pri pohľade na miesta kde sa aklamuje (v divadlách, na štadiónoch, schôdzach) vidíme, že ide o krátke, ale intenzívne zvolania: *Bravo! Hurá! Do toho!*

Príkladom aklamácii v antickej kultúre grécko-rímskeho sveta boli vyjadrenia ľudového súhlasu alebo odmietnutia voči rozhodnutiam týkajúcich sa verejných vecí s právno-ústavným zameraním (voľba kandidátov, dôležité rozhodnutia). Išlo o výkriky pozdravu počas ceremoniálov na Byzantskom dvore adresované cisárovi, často zosilnené zvukom organu (*hydraulis*) a intonované zbormajstrom (*protopsalte*) s opakovaním celého davu (IX-X storočie).³ Do kresťanských komunít a liturgického slávenia boli aklamácie prijaté postupne. Aklamovalo sa na konciloch (Efezský koncil 431, Chalcedonský 451, Konštantinopolský 681, Tridentský 1545-63), pri voľbe pápeža, biskupa.

Pre modernú muzikológiu nepredstavuje aklamácia ani formu, ani žáner, ba ani hudobný štýl.⁴

¹ DEVOTO G. - OLI G.C., *Dizionario della lingua italiana*, Le Monnier, Firenze, 1971.

² IVANOVÁ - ŠALIGOVÁ M., *Slovník cudzích slov*, heslo „Aklamácia“, Bratislava, 1988.

³ Porov. RAINOLDI F., *Dizionario della musica e dei musicisti*, UTET, heslo „*Acclamazione*“, Torino, 1984.

⁴ Porov. JURÍK M., *Hudobný terminologický slovník*, heslo „aklamácia“, Košice, 1997, s. 4. Aklamácia - pôvodne prevolávanie davu na privítanie alebo oslavu. V chrámovom speve sa

Naopak, termínom aklamácia sú v liturgii označené rôzne liturgické formuly, ktoré nie sú antifónami, responsóriami, oráciami a ktoré vo svojej krátkosti vyjadrujú želanie alebo potvrdenie viery, invocáciu alebo prosbu. Z hľadiska štruktúry textu aklamácie sú definované ako krátky úsek, ktorý tvorí sémantickú jednotu vytvorenú z jedného alebo viacerých viet, vyslovených súvisle alebo striedavo. Melodické zaodetie aklamácií dáva význam rytmickej a metrickej štruktúre slova, ba dokonca preberá ich formu. V týchto prípadoch je nota druhoradá a pri prednese zvolania často slabo vnímateľná. V mnohých prípadoch notový zápis nezaznamenáva hudobnú vetu alebo motív podľa tonálneho alebo modálneho systému. Ide skôr o útržok, úryvok, fragment, ktorý nie je hudobne rozvinutý, ale iba jednoducho opakovaný s variantmi alebo bez variantov.⁵ To znamená, že sa vzdáva hudobného vypracovania.

Repertoár súčasných liturgických aklamácií je v podstate rozdelený na päť skupín: 1) krátke zvolania ako napr. *Amen, Aleluja, Deo gratias*, atď. 2) pozdravy a dialógy; 3) litániové invocácie; 4) krátke žalmové a responsoriálne odpovede; 5) diakonské výzvy.⁶

Aklamácie majú v omšovej liturgii primárnu dôležitosť, ba dokonca z hľadiska aktívnej účasti ľudu na liturgii sú najdôležitejšími momentmi.

Miesta, v ktorých sa nachádzajú a používajú aklamačné formuly sú odlišné. V niektorých prípadoch aklamácia zodpovedá zmyslu samotného termínu, v iných prípadoch je mu veľmi vzdialená (litániové invocácie - Pane zmiluj sa, alebo diakonské zvolania (*Kľaknite si, Idte v mene Božom*). Z druhej strany aklamáciu necharakterizuje iba jej krátkosť. Napríklad *Svätý, svätý* patrí medzi aklamácie a predsa nie je jednoduchou a krátkou formulou. Z tohto dôvodu rozlišujeme aklamácie v širšom slova zmysle (pozdravy a dialógy, litániové invocácie, diakonské výzvy (*Kľaknime si, Vstaňte, Skloňte sa na požehnanie*)⁷, ktoré sú súčasťou repertoáru,

aklamácia uplatnila v podobe zborove prednášaných zvolaní *Amen, Aleluja* atď.

⁵ SCHNEIDER M., *The New Oxford History of Music*, Milano, 1962, s. 21.

⁶ GELINEAU J., *Le traduzioni dei libri liturgici*, Città del Vaticano, 1966, s. 266.

⁷ To neznamená, že niektoré vety sa nemôžu následkom patričného zdôraznenia pretransformovať na aklamácie, zvlášť keď sú zredukované na niekoľko slov ako v prípade litánii *Kyrie eleison*.

a aklamácie v užšom slova zmysle (*Amen, Aleluja, Sanctus, Aklamácia po premenení – Hľa tajomstvo viery, Veľké je tajomstvo viery, Vyznajme tajomstvo viery, Sláva tebe Pane, Chvála tebe Kriste, Kristus svetlo sveta*), ktoré sú samostatným liturgickým gestom.

a) Amen

Toto biblické slovo podľa významu koreňa z hebr. *āmēn* = byť pevný, stály, dôveryhodný sa v Starom zákone používalo ako liturgický výraz, ktorým zhromaždenie alebo jednotliviec prijímal platnosť prísahy alebo kliatby.⁸ Toto slovo nachádzame aj ako odpoveď na slová požehnaní alebo na konci chválospevov. V Starom zákone sa nachádza v rôznych kontextoch:

- súhlas a prijatie (porov. 1 Kr 1,36; Jer 11,5; Tob 8,8);
- verejná dohoda a slávnostná náboženská prísaha (porov. Num 5,22; Neh 5,13);
- náboženská aklamácia (porov. Kro 16,36).

V Novom zákone sa tento výraz bežne vyslovuje na konci modlitieb.⁹ Túto charakteristickú aklamáciu nájdeme aj v evanjeliách na začiatku niektorých dôležitých Ježišových tvrdení.¹⁰ Okrem evanjelií sa nachádza aj v Apokalypse, v úvodoch a zakončeníach pozdravov v listoch apoštolov. Aklamácia *Amen* takto prešla od židovskej a kresťanskej tradície až ku každodennej ba, dokonca aj osobnej modlitbe.

V omši sa používa toto slovo na zakončenie niektorých významných liturgických momentov slávenia: na konci úvodnej modlitby, modlitby veriacich, eucharistickej modlitby, záverečnej modlitby. Aby toto zvolanie neostalo iba zašepkané, je potrebné dať mu tón, ktorý je skôr výkrikom ako spevom.

Takýto výkrik sa v liturgii „zoficiálnil“ a stal súčasťou ritu. Melodické riešenie týchto aklamácií by malo nadväzovať na tóny kantilácie textu, ktorá ich predchádza. Vo všeobecnosti sú tieto tóny veľmi jednoduché, pozostávajúce zo záverečného tónu kantilácie, alebo zo subdominantného tónu a toniky atď. Táto ich jednoduchosť dáva možnosť k jednoduchšej a jednomyselnej zvukovej aklamácii.¹¹

Existujú aj rozvinuté aklamácie *Amen*, ako napríklad na konci eucharistickej modlitby po doxológii (*Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi ...*). V prípade aklamácie *Amen* je prípustné aj viachlasné prevedenie za podmienky, aby sa aklamácii nepoškodilo, ale naopak aby sa ešte viac zosilnila a obohatila.

⁸ BOTTE B., *Amen*, in: *L'ordinaire de la messe*, Paris, 1961, s. 97.

⁹ DOUGLAS J. D. ed., *Nový biblický slovník*, heslo *Amen*, Praha, 1996, s. 24.

¹⁰ U Matúša je toto slovo použité 28 krát, u Mareka 13 krát, u Lukáša 7 krát a u Jána 26 krát.

¹¹ GELINEAU J., *I canti della Messa nel loro radicamento rituale*, Padova, 2004, s. 48.

b) Aleluja

Hebrejské slovo *Aleluja*, ktoré znamená „chváľte Pána“, je bezpochyby najpoužívanejšou aklamáciou kresťanského slávenia. Stretávame sa s ním v žalmoch 111 a 112 opisujúcich veľké diela Pánove; v žalmoch 113, 116 a 117 prednášaných na veľké sviatky; v žalme 135 nazvanom veľký Hallel, v žalmoch 146 a 147, ktoré sú hymnami Božej lásky voči svojmu ľudu. V Apokalypse je *Aleluja* aklamáciou voči Bohu, ktorý je Kráľom a Pánom, a Baránkovej svadbe: „*Aleluja! Spása, sláva a moc nášmu Bohu, lebo sú správne a spravodlivé jeho súdy.*“ (Ap 19,1.6).

Častejšie svedectvá o používaní *Aleluja* v liturgii sa objavujú až od štvrtého storočia. Liturgické používanie tejto aklamácie v liturgii potvrdzuje aj sv. Augustín vo svojich katechézach o Veľkej noci a krste.¹² Túto aklamáciu rozšíril pápež Gregor Veľký z veľkonočného obdobia na všetky nedele roka tak v omši ako aj v Liturgii hodín.

Najstarším zvykom bolo prednášanie *Aleluja* pri niektorých žalmoch vo forme responzória (pozostatkom tohto zvyku je responzóriové *Aleluja* v Liturgii hodín pri krátkom responzóriu) a na konci antifón alebo veršov, zvlášť v období Veľkej noci. V omši sa pridávala táto aklamácia na záver niektorých procesiových antifón. Najdôležitejším miestom samotnej aklamácie, ktorá tvorí vlastný obrad, je spev pred Evanjeliom. Keďže je to spev, má sa spievať a nie recitovať. Preto rubriky misála naliehajú na to, „že ak sa aleluja nespieva, môže sa vynechať“.¹³ Z toho vyplýva, že jeho existencia sa viaže výlučne na spev, bez ktorého stráca svoju funkčnosť.

Aklamáciu *Aleluja* nájdeme aj na konci antifón, zvlášť vo veľkonočnom období na konci niektorých žalmov a hymnov, alebo sa používa ako refrén. Najsilnejší výraz dosahuje táto aklamácia na Veľkonočnú vigíliu, kedy sa prednáša trikrát po sebe a je výkrikom veľkonočného víťazstva a radosti.

c) Sláva tebe Pane. Chvála tebe Kriste.

Tieto dve aklamácie boli zavedené do liturgie vzhľadom na dve oznámenia zo strany vysväteného služobníka: *Čítanie zo sv. evanjelia podľa ... a Počuli sme Slovo Pánovo*. Je na škodu, keď sa tieto dve aklamácie, ktoré sú odpoveďou na radostnú zvesť, nespievajú. Hlavným dôvodom nevyužitia týchto aklamácií je vysvätený služobník, ktorý nespieva, ale recituje. Formu aklamácie v tej chvíli umocňuje aj státie ľudu, čo je ideálny postoj k aklamovaniu a skandovaniu.

d) Sanctus

Liturgická reforma a následné reflexie po nej zdôraznili aklamačnú povahu tohto spevu, v kto-

¹² SOBRERO G., *Le acclamazioni nella storia liturgica*, in: *Il canto dell'assemblea*, n. 9, 1973/34, s. 8-12.

¹³ *Všeobecné smernice rímskeho misála*, n. 63 c, Editio III. typica, Città del Vaticano, 2002.

rej nachádza opodstatnenie aj základné tvrdenie, že tento spev je vyhradený výlučne celému zhromaždeniu. Ako hovoria Všeobecné smernice Rímskeho misála, ide o „zvolanie - ktorým sa celé zhromaždenie pripája k nebeským zástupom a spieva Svätý. Toto zvolanie je súčasťou Eucharistickej modlitby a vyslovuje ho všetok ľud spolu s kňazom“.¹⁴

Netreba zabúdať, že aklamácia *Sanctus* je zložená z piatich fráz. Je nesprávne považovať za aklamáciu iba prvú frázu: *Svätý, svätý, svätý Pán Boh zástupov*. To znamená, že aj nasledujúce štyri frázy treba prednášať ako aklamáciu a nie ako recitatívy. Z hudobného hľadiska je potrebné rešpektovať aklamačnú fyziognómiu celého textu.

Ak je tento spev určený celému zhromaždeniu jeho melódia by mala byť v prvom rade ľahko spievateľná, s príťažlivou melódiou, plnou nadšenia. Čo sa týka dĺžky melódie, mala by byť krátka, bez dlhého úvodu a intermezza. Keďže ide o aklamačný spev, malo by sa to dostatočne zdôrazniť aj rytmicky s výrazom slávnostnosti.¹⁵ Nové chápanie a pohľad na tento aklamačný spev zmenil a prekonal staré kontemplatívne chápanie *Sanctus* ako meditačnej hudby, vyhradenej iba schóle, ktoré sa prednášalo oddelene, ba bolo aj hudobne odlišené (*Sanctus, Benedictus*).¹⁶ Tento spev by mal byť najposvätejším z celej omše.

e) Aklamácia po premenení

Okrem *Sanctus*, rímsky kánon nepočíta so žiadnym iným vstupom zhromaždenia do eucharistickej modlitby. V anafórach Východnej liturgie sa zhromaždenie častejšie zapája do eucharistickej modlitby rôznymi aklamáciami, litániami a trópmi.

Prinavrátanie prednesu eucharistickej modlitby do pôvodného stavu – nahlas v zrozumiteľnej reči umožnilo prítomnému zhromaždeniu aktívne pripojiť sa do vďakyvzdávania. Z tohto dôvodu bola počas liturgickej reformy omše zavedená spievaná aklamácia, prevzatá z Prvého listu sv. apoštola Pavla Korinťanom 11, 26: „*Pane keď jeme tento chlieb a pijeme s tohto kalicha ...*“¹⁷ Ide o zvláštnu aklamáciu, spojenú s anamnézou (pamiatkou umučenia, smrti a zmŕtvychvstania Pána), ktorá sa obnovuje pri eucharistickom slávení.¹⁸

¹⁴ Všeobecné smernice rímskeho misála, n. 79 b, Editio III. typica, Città del Vaticano, 2002.

¹⁵ Najúčinnjší spôsob prevedenia *Sanctus* je určite priamy, bez alternácie a sólistov. V prípade *Hosanna*, ktoré sa opakuje dvakrát je vhodné ponechať v oboch prípadoch tú istú melódiu. Samozrejme nemožno zavrhnúť ani iný spôsob prednesu so zapojením zboru, sólistov, obohatiť niektorú časť spevu napríklad *Hosanna* štvorhlasom.

¹⁶ MAGNE J., *Le Sanctus de la messe latine*, in: *Ephemerides Liturgicae*, 100, 1986, n. 1, s. 3-27.

¹⁷ GOMIERO F., *Perché tutti i cristiani cantino*, Roma, 1999, s. 270.

¹⁸ FRATTALLONE R., *Musica e liturgia*, Roma, s. 1991, s. 79.

Táto aklamácia sa dá dobre rozdeliť na tri presné časti, ktoré sú veľmi vhodné k akklamovaniu. Okrem tejto aklamácie Rímsky misál obsahuje ešte ďalšie dve (*Smrť tvoju Pane zvestujeme.., Spasiteľ sveta zachráň nás ...*), ktoré sa môžu striedavo prednášať.

f) Nové aklamácie pre omše za účasti detí

Z dôvodu zintenzívnenia a oživenia aktívnej účasti detí na liturgii sa zväčšil počet zvolaní v eucharistických modlitbách v omšiach pre deti.¹⁹ V eucharistických modlitbách týchto omší nachádzame nové aklamácie.²⁰ Tieto aklamácie nie sú však novinkou. S niečím obdobným sa môžeme stretnúť už vo východných anafórach, ktorých aklamácie majú charakter vzdávania chvály a vďaky.

Prvá eucharistická modlitba: *Kristus zomrel za nás. Kristus pre nás z mŕtvych vstal. Príď, Pane Ježišu!*

Druhá eucharistická modlitba: *To je Pán Ježiš! Obetuje sa za nás! – Sláva Ti, Bože, že nás tak miluješ. – Nech sme jedno srdce, nech sme jedna duša na tvoju slávu, Pane!*

Tretia eucharistická modlitba: *Sláva Ti, Bože, že nás tak miluješ.*

Tieto aklamácie podporujú vnútornú účasť na slávení. Zároveň deti jasnejšie poznajú súvislosť medzi Božím slovom a sláveným tajomstvom. Okrem spomenutých aklamácií v eucharistických modlitbách môžu biskupské konferencie zaviesť aj iné, ktoré by vyjadrovali tú istú myšlienku.

g) Embolizmus

Modlitba Pána je ukončená silnou doxologickou aklamáciou: „*Lebo tvoje je kráľovstvo a moc i sláva na veky*“ .. Táto aklamácia je štrukturálne spojená s embolizmom, ktorý ju predchádza („*Prosíme Ťa Otče, zbav nás všetkého zla ...*“) a preto by mala hudobne s ním súvisieť aj kvôli uľahčeniu intonácie. V prípade, že sa nespieva embolizmus, potom aj spev aklamácie „*Lebo tvoje je kráľovstvo...*“ je neopodstatnený.

h) Bohu vďaka

Táto aklamácia sa často nachádza u novozákonných autorov. Vznikla v Afrike ako odpoveď mučeníkov prokonzulovi, ktorý ich odsúdil a poslal na smrť. Slúžila tiež aj ako pozdrav veriacich a mníchov.²¹ Do liturgie sa dostala pomerne neskoro. Týmto zvolaním sa zakončujú modlitby dňa Liturgie hodín, v omši sa hovorí po čítaniach, na konci omše po prepustení ľudu a taktiež pri predstavovaní kandidátov na diakonskú a kňazskú vysviacku.

i) Laudes Regiae

Jedným z mimoriadnych druhov aklamácií sú *Laudes*, ktoré sa začali praktizovať vo franskom ob-

¹⁹ Porov. *Directorium de Missis cum pueris*, č. 22: AAS66, 1974, s. 36.

²⁰ Porov. *Missa cum pueris* (Slávenie svätej omše za účasti detí), Slovenská liturgická komisia, Martin, 1992, s. 205-207.

²¹ BUGNINI A., *Liturgia e musica*, Roma, 1963, s. 55-56.

dobí. Používali sa pri korunováciách cisárov a boli prednášané buď sólistom alebo zborom. Išlo o zmes blahoprajných aklamácií venovaných pápežovi, cisárovi, biskupovi spolu s invokáciami Krista a svätých. Najtypickejšie *Laudes* začínali trojitým *Christus vincit*. Spievali pri omši pred epištolou vo sviatočné dni. V Ríme sa prestali spievať po Avignonskom zajatí 1377 a spievali sa iba z príležitosti zvolenia pápeža.²² Po nejakom čase ich spev bol znovu obnovený, tentokrát už nie ako liturgický, ale na záver pápežských bohoslužieb počas sprievodu kléru.

Kresťanský kult nechával priestor základnej potrebe ľudskej duše tým, že prijal aklamáciu do

²² DE SANTI A., *Le laudes nell'incoronazione del Sommo Pontefice*, in: *Civiltà Cattolica*, 1903, III, s. 387.

liturgie a usmernil jej výraz, aby nebola divokým prejavom spontánnosti, ale aby vychádzala z vnútra a bola vyjadrením živého pocitu radosti, chvály, súhlasu, viery, nadšenia. Všetky aklamácie majú spoločné to, že sú v prvom rade znakmi a nástrojmi aktívnej účasti zhromaždenia v najjednoduchšej, priamej forme. Aby aklamácie dosiahli svoj cieľ, musia spĺňať podmienky charakteristické a determinujúce túto formu prejavu.

Aklamácie, ktoré sa spontánne rodia v človeku alebo skupine osôb, sú nabité vysokou expresívnosťou a pri liturgickom slávení sa môžu stať nositeľmi zvláštneho duševného stavu, schopného umocniť dôležitú liturgickú udalosť.

Úlohy a činnosť diecézneho organológa

MAREK ČIHAŘ

Vopred by som chcel upozorniť, že Česká biskupská konferencia vydala v roku 1999 Interné normy starostlivosti o zvony, organy, hnutelné pamiatky, archíválie a farské kroniky ako technickú pomoc pre všetkých farárov a správcov farností. Je to takzvaný fialový rad, zväzok č. 10, ktorý bol distribuovaný spolu s *Acta Curiae* a mal by byť uložený v každej farnosti.

Podobne ako vikariátni stavební technici, tak i diecézny organológ má poskytovať bezplatnú službu všetkým farnostiam v diecéze. Aby mohol svoju prácu dobre vykonávať, musí byť dobre vybavený predovšetkým technickou a hudobnou erudíciou. Čo by mal vlastne diecézny organológ poznať?

I. Predpoklady k vykonávaniu funkcie diecézneho organológa

a) Technické vloh

Okrem perfektnej znalosti konštrukcie organov všetkých typov a systémov musí podrobne poznať i práce a „rukopis“ jednotlivých organárov, hlavne tých minulých, pôsobiacich na území diecézy a byť dobre oboznámený s ich konštrukčnými špecifikami (traktúra, píšťaly, architektúra organovej skrine, a pod.). Musí vedieť pomenovať aj jednotlivé architektonické prvky (napr. čo je plintus, liséna, pilaster, metopa, kanelura, tympanón a pod.), aby sa dohodovoril s pamiatkármi či reštaurátormi pri obnovení organovej skrine. Nevyhnutnou súčasťou je tiež znalosť, v akých obdobiach sa tieto prvky vyskytovali (napr. do kedy akant a od kedy rokaj). Je dobré poznať aspoň základné reštaurátorské postupy (napr. obnova skorodovaného dverného ko-

vania, vykonávanie pozlátenia, pocínovania, či prípravu podkladu pre polychrómiu), alebo čo je mixtión či damara. Mal by mať dobrú grafickú vyjadrovaciu schopnosť a napríklad naspamäť nakresliť rez konštrukciou pneumatikových spojkových aparátov, Barkerových pák či výpusťkovej vzdušnice. Dobré je, aby ovládal základy fotogrammetrie a dokázal z axonometrického snímku určiť jednotlivé rozmery fotografovaného telesa (deskriptívna geometria gymnázia). Tento spôsob ovládajú napríklad rôzni železniční modelári. Často je tiež nutné vytvoriť nejaký výkres, a tak by mal dobre rysovať, poznať metódy premietania na priemetnú, perspektívne zobrazovanie, prípadne ovládať niektorý z grafických programov napr. AutoCAD. Je potrebné, aby vedel, ako zosilniť zvuk píšťaly a pritom nemanipulovať s jej nohou či štrbinou, alebo ako odstrániť napríklad nežiadúce tremolo kovovej píšťaly či jej pomalé nasadzovanie.

Čo napríklad robiť, keď začnú drnčať membrány v hracom stole, aké závady sa dajú očakávať pri začíernených spojkových membránach, alebo ako regulovať pneumatikový systém, keď organ nemá žiadne regulačné skrutky. Vedieť, ako si poradiť, keď v pléne ide plaváková doska prudko dolu, pritom mech tesní, regulačka je v poriadku a vzduchové čerpadlo je dostatočne výkonné. Mal by mať aj estetický cit, zmysel pre dobré remeslo a akési pamiatkové cítenie (aby nedoporučil napr. vyrezať dolnú skriňovú výplň pre priechod vzduchového kanálu od el. čerpadla k mechu). Musí vedieť bezpečne poznávať všetky konštrukčné prvky organa, a nie dlho mudrovať nad nejakou rozobranou súčiastkou, prečo tam vlastne je.

b) Matematické a fyzikálne vlohy

Organológ by mal bez problémov určiť napríklad akú stopovú výšku bude mať tercia $1\ 3/5'$ o jednu alebo dve oktávy vyššie alebo nižšie. Mal by vedieť stanoviť alikvotný rad od akéhokoľvek tónu a poznať buď výpočet prierezu vzduchového kanálu pre daný tlak a spotrebu vzduchu alebo výpočet pre rozmery otvoru sania v tlmiacej skrini elektrického vzduchového čerpadla alebo rozoznať, kedy sú rozmery nedostatočné. Rozdiel prúdenia v nízkych a širokých kanáloch a kanáloch štvorcových prierezov by mu tiež nemal byť utajený.

To sa tiež týka napríklad poddimenzovaných tónových kanciel. Vieme dobre, že u niektorých starých organov to tak je a organár teda s týmto hendikepom mnoho nenarobí. Ďalej by mal vedieť využiť matematický aparát napr. na prepočítavanie menzúr píšťal v registri (logaritmické delenie, exponenciálne funkcie a pod.). Nemusí priamo vedieť riešiť napr. diferenciálnu Bernowlyho rovnicu, ale mal by poznať aplikované využitie rôznych fyzikálnych zákonov. Mal by byť tiež rámcovo zoznámený s fyzikou prúdenia. Vítané je, keď organológ dokáže aspoň zbežne spočítať zaťaženie a namáhanie trámovej konštrukcie chórusu (aj keď definitívny záver musí aj tak urobiť koncesionovaný statik). To sa môže hodiť zvlášť v prípade sťahovania organu do iného kostola. Bezpodmienečná je však znalosť zákonitostí priestorovej akustiky (uzol, stojaté vlnenie), ako sa dajú určiť v priestore a spôsobujú pri počúvaní (hlavne kam sa postaviť či nepostaviť pri intonačných korekciách organového zvuku v chrámovej lodi). Nemusí perfektne ovládať teóriu, prečo píšťala vôbec hrá (trecie tóny, štrbinové tóny), aj keď to samozrejme nie je na škodu, ale mal by vedieť, prečo píšťala takpovediac škrtá alebo pľuje, čím to je spôsobené a čo robiť, aby to nerobila, alebo naopak robila. Nemala by ho zaskočiť otázka na Weberov-Fechnerov zákon (dôležité pre registráciu), či čo je to akustický tlak, parciálne alebo kombinované tóny.

c) Hudobné vlohy

Organológ by mal mať tiež dobré uši. Podľa držaného tónu z mixtúry musí určiť jej zostavenie, zaspievať ľubovoľný tón zostavy, určiť závadnú intonáciu niektorej píšťaly v tomto „akorde“ a objaviť repetičné body. Mal by sa tiež naučiť rozoznávať kvalitu vzduchu dodávanú sústavou klinových mečov, alebo len plavákovým mechom. Pre organológa je tiež potrebná schopnosť počuť „farebnosť“ a zvukové rozdiely základných tónin pri rôznych spôsoboch nerovnomerného ladenia. Predpokladá sa dôkladná znalosť hudobnej náuky (hlavne intervaly, akordy, tóniny, systémy ladenia a pod.), ale tiež dejín organovej hudby vrátane významných

skladateľov a období, kedy pôsobili. Mal by tiež dobre rozoznávať zvuk jednotlivých registrov a poznať významné organy u nás aj v zahraničí. Súčasťou jeho schopností by mala byť tiež bravúrna hra na organe, či praktická metodická príprava v ladení a nastavovaní rovnomernej či nerovnomernej teplotúry (nielen podľa ladičky).

d) Ďalšie predpoklady

Schopností a predpokladov je samozrejme oveľa viac, než je zatiaľ uvedené. Samozrejmosťou by mala byť tiež dobrá vyjadrovacia schopnosť, aby organológ dokázal presne formulovať nejaký problém a presvedčivo podávať svoj názor. Musí byť neskorumpovateľný a niekedy v záujme vecí ísť aj trochu proti vlastným. Nevyhnutná je aj ochota sa stále vzdelávať, sledovať posledné trendy ako v stavbe nových organov tak v absorbovaní nových pohľadov a filozofie na reštaurovanie cenných nástrojov hlavne v zahraničí. Vítanou schopnosťou je aj remeselná zručnosť. Nie je nič lepšie, ako keď organológ vezme náradie a prekvapenému organárovi ukáže, že to „takto ide“, aj keď ten tvrdí niečo iné. Len takto vybavený môže byť rovnocenným partnerom erudovanému organárovi a dobrým pomocníkom pre príslušnú farnosť. Pre výkon tejto funkcie však len – akokoľvek veľké – nadšenie nestačí.

Poznámka: Bohužiaľ stále pociťujeme absenciu nejakého nášho odborného organárskeho časopisu, kde by boli publikované správy o opravách a reštaurovaní organov nielen u nás, ale i v zahraničí a hlavne so serióznym posúdením, čo sa podarilo a čo nie. Chýbajú dnes dokonca aj také informácie, ktoré kedysi Dr. B. Petr a neskôr Ing. B. Plánský uvádzali v časopise Hudební nástroje pod rubrikou Zo sveta organov. Našťastie dnes môže záujemca vďaka internetu väčšinu podobných informácií nájsť na rôznych webových stránkach. Problém je však v tom, že tam ktokoľvek môže umiestniť čokoľvek. Chýba nutná spätná väzba pre neskúseného čitateľa, ktorý sa ešte v probléme neorientuje, aby niekto serióznym a fundovaným povedal: „Tak takto teda nie!“, alebo „Takto by sa malo správne postupovať!“.

II. Ďalšia činnosť diecézneho organológa

a) Dokumentácia organov v diecéze

Každý organológ by mal mať prehľad o organoch, nachádzajúcich sa v kostoloch diecézy. To znamená postupne obísť všetky organy, zaznamenať ich dispozície, technickú konštrukciu, súčasný stav a uskutočniť ich zameranie, vrátane pôdorysu empory a výšky stropu. Nerozdielnou súčasťou je realizácia technickej dokumentácie. V našej diecéze som nafotil asi 20 000 klasických zobrazení organov a v prípade digitálnych fotoaparátov, kde nie je nutné počítať jednotlivé políčka na filme, sme spolu so Štěpá-

nom Svobodom zaobstarali ďalšie tisíce snímok. Niektoré snímky sú unikátne, pretože pochádzajú z opráv či reštaurovaní organov a množstvo týchto pohľadov je dnes zakryté. Nesmierne dôležitou okolnosťou je prehliadka organov na mieste, zistenie napr. počtu otvorov manubrií v postamente skrine, či rozlúštenie množstva nápisov vo vnútri organa, často aj na nemožných miestach. Myslím, že organológovia väčšinou túto dokumentačnú prácu už splnili. Dokonca niektorí z nich výsledky svojich bádání i publikovali či stále publikujú. Vrchol zaobstarávania organovej dokumentácie vidím v zameraní písťalových menzúr (čo sa robí u pamiatkovo chránených organov a má byť obsiahnuté v Reštaurátorských správach, ktoré je často veľmi ťažké v neformálnej úrovni z organárov dostať) a prepojenie so zvukovou zložkou tak, ako ju vytvára Radek Rejšek z Českého rozhlasu alebo Pavel Černý, ktorý nahráva jednotlivé registre a najzaujímavejšie zvukové kombinácie na minidisk vrátane vytvorenia tzv. zvukovej konzervy podľa metodiky Hudobného štúdia HAMU.

b) Pátranie po dokumentoch v archívoch či v kronikách farností

V nadväznosti na dokumentáciu prebieha aj archívny prieskum v jednotlivých mestských či oblasťných archívoch. Na naše veľké prekvapenie zisťujeme, koľko archívnych materiálov sa nedostalo do rúk našim predchodcom (napr. dr. V. Němcovi alebo dr. B. Petrovi). To však vôbec neznižuje význam ich impozantného diela. Svojím spôsobom dnešnému bádaniu pomohli aj zvozy archívov 50. rokoch minulého storočia. Časť tohto fondu sa behom manipulácie stratila a ďalšia časť nenávratne zničila. Dnes len musíme vedieť, kam ísť a čo prehádzať. Informácie k organom často nachádzame v kartónoch, kde by nikomu ani nenapadlo pátrať. Bohužiaľ, určitá časť týchto zvozov nie je ani za 60 rokov (!) spracovaná a teda je pre nás neprístupná. Aké úžasné by bolo, keby archivári všetky uložené informácie digitalizovali a umiestnili na web. To je len príliš krásna a príliš vzdialená budúcnosť. V každom prípade sa podarilo v archívoch nájsť niektoré dokumenty a objasniť autorov organov, pri ktorých bola do dneška len lakonická poznámka: Organár neznámy. Snáď, až sa podarí všetky materiály roztriediť, spracovať a bude možné nahliadnúť aj do dnes neprístupných archíválií (hlavne tiež, až sa podarí zohnať finančné prostriedky), dočkáme sa trebárs novelizovaného vydania Pražských varhan).

c) Organológ preveruje novovzniknuté organárske dielne alebo existujúce dielne, ktoré dosiaľ pre diecézu nepracovali a o prácu sa teraz uchádzajú

V tomto prípade je nutná návšteva v organárskej dielni. Z tejto prehliadky sa zistí, aké má organár

vybavenie, zásobu materiálu, počet zamestnancov a pod. Keď má len dva skrutkovače, kladivo, klieštičky, pilník a lepidlo Hercules, je jasné, že toho veľa neobstará. Najčastejšie je taký organár vyzvaný, aby umožnil prehliadku organov, ktorých opravu pokladá pre seba za reprezentatívnu. Len tak sa dá posúdiť úroveň ním odvedenej práce a jeho remeselná zručnosť. Nemá zmysel prehliadať jeho prácu, keď len horekuje nad výčítkami, prečo neurobil to a to: „No, keby bolo viac peňazí... Takto som to mohol len oprášiť.“ Často sú takí žiadatelia vybavení od rôznych farárov množstvom doporučení a chvályhodných ód. Keď však takému štedrému mecenášovi predvediete, ako ním doporučovaný „organár“ konzervačný roztok natiahol do striekačky na postrek stromov a rozprášil ho do organa cez pavučiny a mnohoročný prach (to sa skutočne stalo), alebo že nemôžete pootočiť starými hrdzavými skrutkami, aby ste mohli nahliadnúť do útrobov údajne opraveného hracieho stola, ich nadšenie hneď opadne. Osobne som absolvoval pred nejakým časom v jednom vidieckom kostole, kde som zastupoval, náhodný rozhovor s jedným „organárom“ z ďaleka, ktorý ma nepoznal a ani ja jeho, a z nejakého dôvodu ma pokladal za miestneho farára (neviem síce prečo...). Dozvedel som sa pritom množstvo zaujímavých vecí a hlavne neoceniteľnou pre mňa bola jeho argumentácia, aby sa všetko odohralo potichu a nikam sa nič nehlásilo a nič nespisovalo. Vedel, ako to urobiť a kde je Achillova päta. Pri tom som sa tiež dozvedel, kde majú farári a správcovia farností maslo na hlavu. Nebudem popisovať podrobnosti, ale po tejto skúsenosti viem, ako ľahko dokáže človek podľahnúť.

d) Všíma si zvyšky starých hudobných nástrojov, nájdených na rôznych chóroch, či staré notové materiály, povalujúce sa pod nánosmi prachu a rôzne staré pamätné knihy napadnuté pliesňou

Musím po pravde povedať, že som prekvapený, koľko takých vecí sa ešte povaluje na našich chóroch či pôjdoch fár. Lepšie je ani nepátrať po tom, koľko toho zaniklo, keď nejaká poriadkumilovná osoba urobila „s tým haraburdím“ krátky proces. Problém však je, kam všetky tieto materiály premiestniť. Zvažuje sa určitá možnosť požičať ich na základe nejakej zmluvy do štátnych archívov, kde by ich profesionálni archivári skatalogizovali, roztriedili, očistili, konzervovali a diecéza resp. farnosť by potom k nim mali neobmedzený prístup.

Záverom by som sa rád ospravedlnil za pomerne suchopárny text tohto pojednania.

Pokračovanie

Marek Čihař, organológ Pražskej arcidiecézy
Z časopisu Varhaník č. 5/2010, s. 7.-11.
so súhlasom redakcie preložil Mário Sedlár

Ave Maria

pre soprán so sprievodom organu

Vladimír Kopec (*1981)

registrácia:

I. man.: Principal 8', Kvinta 2 2/3
 II. man.: Kryt 8'
 ped.: Subbas 16' + spojka s II. man.

Lento e molto legato *mf*

Soprán

Organ

ped.

3

A - ve, Ma-ri - a, A-ve, Ma-ri - a,

dim.

man.

7

A - ve, Ma-ri - a, gra - ti - a ple - na. Do - mi - nus te - cum, gra - ti - a ple - na,

ped.

11

a - ve, Ma-ri - a.

man.

15

Be - ne-dic - ta tu in mu-li - é - ri - bus, be - ne-dic - ta

dim. II.

19

tu in mu-li - é - ri - bus et be-ne-dic - tus, et be-ne-dic - tus

ped.

22

fruc - tus ven-tris tu - i, Je - sus.

dim. I. II. *man.*

26

Sanc - ta Ma - ri - a, o - ra pro

dim. *p* II.

29
no - bis pec-ca-to - ri - bus, no - bis, no - bis, o - ra pro no - bis, -

32
no-bis pec-ca-to - ri - bus_ nunc, Ma-ter, o-ra pro no - bis pec-ca-to-ri-bus

35
nunc et in ho - ra mor - tis nos - trae. A - men.

38
ped.

41
pp < >
A - men.
rall.

The image shows a musical score for a piece titled 'Adoramus Te 2/2011'. It is a vocal and piano arrangement. The score is written in a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and a common time signature. It consists of four systems of music. Each system includes a vocal line (soprano) and a piano accompaniment (grand staff). The lyrics are in Latin and are written below the vocal line. The piano part features a consistent rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and chords in the left hand. Performance markings include 'dim.' (diminuendo), 'ped.' (pedal), 'man.' (manera), 'pp' (pianissimo), and 'rall.' (rallentando). The score is numbered with measure numbers 29, 32, 35, 38, and 41. The piece concludes with a final 'Amen' in the piano part.

a Carmina Musicantica

Ave Maria

Vladimír Kopec

Moderato

SOPRANO

ALTO

TENORE

BASSO

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus te - cum.

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus te - cum.

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus te - cum.

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus te - cum.

8

S.

A.

T.

B.

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus

A - ve Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus

Ma - ri - a, gra - ti - a ple - na, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus

gra - ti - a ple - na, gra - ti - a ple - na, Do - mi - nus

15

S.

A.

T.

B.

te - cum, be - ne - dic - ta tu in mu - li - é - ri - bus. Et be - ne -

te - cum, be - ne - dic - ta tu in mu - li - é - ri - bus. Et be - ne -

te - cum, be - ne - dic - ta tu in mu - li - é - ri - bus. Et be - ne -

te - cum, be - ne - dic - ta tu in mu - li - é - ri - bus. Et be - ne -

2

21

S. dic - tus, et be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i

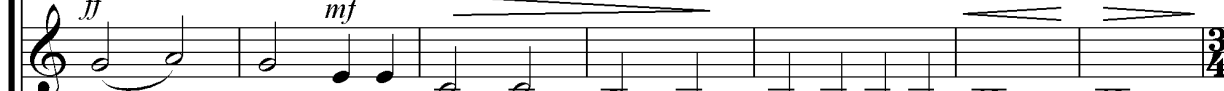
A. dic - tus, et be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i

T. dic - tus, et be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i

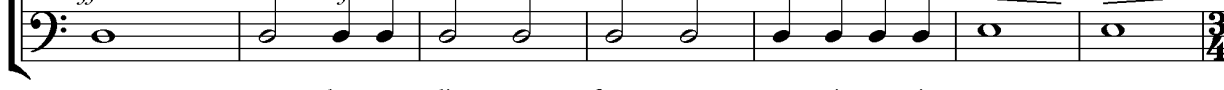
B. dic - tus, et be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i

27

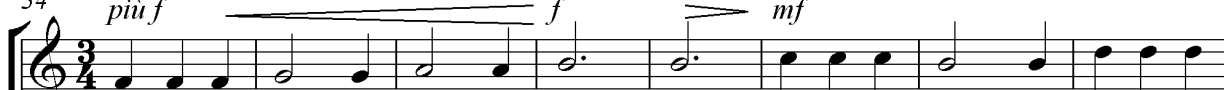
S. *ff* *mf* Ie - sus, be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i Ie - sus.

A. *ff* *mf* Ie - sus, be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i Ie - sus.

T. *ff* *mf* Ie - sus, be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i Ie - sus.

B. *ff* *mf* Ie - sus, be - ne - dic - tus fruc - tus ven - tris tu - i Ie - sus.

34

S. *più f* *f* *mf* Sanc - ta Ma - ri - a Ma - ter De - i, sanc - ta Ma - ri - a, o - ra pro

A. *più f* *f* *mf* Sanc - ta Ma - ri - a Ma - ter De - i, sanc - ta Ma - ri - a, o - ra pro

T. *più f* *f* *mf* Sanc - ta Ma - ri - a Ma - ter De - i, Ma - ri - a, o - ra pro

B. *più f* *f* *mf* Sanc - ta Ma - ri - a Ma - ter De - i, Ma - ri - a, o - ra pro

42

S. no - bis, pro pec - ca - to - ri - bus nunc et in ho - ra

A. no - bis, pro pec - ca - to - ri - bus nunc et in ho - ra

T. no - bis, pro pec - ca - to - ri - bus nunc et in ho - ra

B. no - bis, pro pec - ca - to - ri - bus nunc et in ho - ra

47

S. mor - tis nos - trae. A - - - men. *p*

A. mor - tis nos - trae. A - - - men. *p*

T. mor - tis nos - trae. A - - - men. *p*

B. mor - tis nos - trae. A - - - men. *p*

Uzávierka (AT 3/2011)

je

30. 6. 2011

Prosíme všetkých prispievateľov,
aby svoje príspevky zasielali
v elektronickej forme
s RESUMÉ, NADPISOM
a KEŤOVÝMI SLOVAMI
v slovenskom a anglickom jazyku.

Kyrie - Na mariánske sviatky [podľa Liturgického spevníka I (1990), č. 711]

(S) Pa-ne Je-ži-šu, tvo-ja mat-ka Má-ri-a bo-la ne-poš-kvr-ne ná-nad na-mi hriešny-mi, Pa-ne, zmi-luj sa. (V) Pa-ne, zmi-luj sa.

man. Tvo - ja mat - ka Ťa s lás - kou pri - ja - la, spre - vá - dza - la Ťa na ži - vot - nej ces - te

(S) Pa-ne, zmi-luj sa. (V) Pa-ne, zmi-luj sa.

3 a ver-ne stá-la pod kri-žom, keď si za nás u-mie ral. Kris - te, zmi - luj sa. (V) Kris - te, zmi - luj sa.

ped. Svo-ju mat-ku si vzal do ne-ba, a-by bo-la na-šou krá-l'ov-nou a o-ro-dov-nič-kou. Pa-ne, zmi-luj sa. (V) Pa-ne, zmi-luj sa.

man. *ped.*

Direktórium pre kantorov: slávnosti a sviatky Pána a svätých

Prinášame druhú časť *Direktória pre kantorov*, ktoré je pomôckou pre osoby zodpovedné za výber spevov do liturgie. V tejto časti ponúkame odporúčania repertoáru na slávnosti a sviatky Pána a svätých – najmä **procesiové spevy**, t. j. úvodný spev, spev na prinášanie obetných darov a spev na prijímanie. Prehľad obsahuje spevy v slovenskom a latinskom jazyku. Je usporiadaný chronologicky podľa liturgických slávení a jednotlivých úkonov. Pri každom slávení nasledujú najprv abecedne zoradené spevy s možnou účasťou ľudu, za nimi abecedne zborový repertoár (vrátane gregoriánskeho chorálu). Aj keď môže byť rovnaký spev odporúčaný pre viaceré časti jednej bohoslužby, použije sa v rovnakom zhudobnení len raz.

Z hľadiska textov sa *Direktórium pre kantorov* sústreďí na 1) hlavnú tému konkrétneho slávenia (nachádza sa v evanjeliu), ktorá je vhodná pre všetky tri procesiové spevy, teda rovnako na úvod, obetovanie alebo prijímanie, 2) antifóny predpísané v liturgických príručkách na jednotlivé procesiové spevy. Pri každom slávení uvádzame evanjelióvu tému ako „hlavnú tému omše“ a preklad antifón ako „predpísanú tému spevu“. V poznámke môže byť uvedený súvis konkrétneho spevu s evanjeliom (L) alebo zdroj, kde je daný spev predpísaný (RM, GR a pod.).

Z hľadiska hudobných druhov obsah *Direktória pre kantorov* tvoria najmä 1) klasické antifóny v latinčine zo spevníkov gregoriánskeho chorálu, 2) antifóny a kvázi-antifóny v slovenčine z publikovaných spevníkov i nové (dostupné na www.spevník.sk alebo na požiadanie), 3) strofické piesne a hymny – takisto staršie i nové, 4) zborové spevy v latinčine, aby sa využilo čo najviac z bohatstva starej posvätej hudby v úzkom súvisi s liturgickým dňom.

Antifóny možno použiť aj samostatne, t. j. bez žalmových veršov. Ak sa použijú aj verše, mali by byť zo zdroja, ktorý uvádzame pri každom procesiovom speve ako odporúčaný („odporúčané verše“).

Výber je určený pre aktuálny **liturgický rok A, 2010/2011**, v ďalších rokoch B a C sa spevy môžu odlišovať z dôvodu odlišných liturgických čítaní. Toto však platí len pre slávnosť Najsvätejšej Trojice, Kristovho tela a krvi, Srdca Ježišovho, Premenenie Pána a Krista Kráľa. Ostatné tu uvádzané slávenia majú vo všetkých troch liturgických rokoch totožné texty. Počítame tiež s úpravami, dopĺňaním a rozširovaním tohto prehľadu. Prípadné návrhy ďalšieho repertoára môžete poslať spevník@spevník.sk. Budú prekonzultované a publikované pri aktualizácii *Direktória pre kantorov*.

Vysvetlivky: kurzíva = skladba je vybraná iba na základe tzv. všeobecnej adaptácie, nekorešponduje s predpísaným textom; IN = introit, úvodný spev, OF = offertorium, spev na prinášanie obetných darov, CO = communio, spev na prijímanie, OCM = Ordo cantus missae, GR = Graduale Romanum, GS = Graduale simplex, MR = Missale Romanum, RM = Rímsky misál, L = lekciónár, LS = Liturgický spevník, JKS = Jednotný katolícky spevník, ZVNS = Zhudobnené večery na nedele a sviatky (Spišská Kapitula, 1997), SMT = Spevy a modlitby z Taizé (Lux, 2001), ADP = Antifóny a duchovné piesne (SSV, 2011), ann. = anonym

Najsvätejšej Trojice

Hlavná téma omše: Boh poslal svojho Syna, aby sa skrze neho svet spasil (Jn 3, 16-18)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

My klaname sa tebe – Veríme (M. Haydn), JKS, č. 245/4, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Ó Ježišu náš najmilší – Tak je (Egry), JKS, č. 247/2, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Otec nebeský – Všetci plesajme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 17/6, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Veselo spievajme (ann.), JKS, č. 24/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Nech je zvelebená (Adamko), antifóna so žalmom, 1hl., organ, téma Trojica

Nesmierny Bože v Trojici (Adamko), ZVNS, s. 119, hymnus, 1hl., organ, téma Trojica

Ó Ježišu náš najmilší – Svätý (Egry), JKS, č. 247/6, pieseň, 1hl., organ, téma Trojica

Alta Trinita beata (ann.), satb, téma Trojica

Benedicta sit (Agazzari, Gallus/Handl, Victoria), téma Trojica

Gloria tibi Trinitas (Celminskis, ann.), téma Trojica

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Nech je zvelebená svätá Trojica, nerozdielna Jednota: vyznávame ho, lebo nám preukázal svoje milosrdenstvo. (Tob 12, 6) Alebo podľa RM: Nech je zvelebený Boh: Otec, jeho jednorodený Syn i Duch Svätý, lebo nám preukázal svoju milosrdnú lásku. (Tob 12, 6) Alebo podľa GS: Nech je zvelebená svätá Trojica, nerozdielna Jednota. Odporúčané verše: Žalm 8.

Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa RM, OCM a GR

My klaname sa tebe – Veríme (M. Haydn), JKS, č. 245/4, pieseň, 1hl., organ, podľa RM, OCM a GR

Najsvätejšia Trojica (Schneider-Trnavský), JKS, č. 221/1-2 a 4, pieseň, 1hl., organ, podľa RM, GS, OCM a GR

Nech je zvelebená (Adamko), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Ó Bože Otče (ann.), JKS, č. 222, pieseň, 1hl., organ, podľa RM, OCM a GR

Ó Trojica najsvätejšia (ann.), JKS, č. 220/1-3, pieseň, 1hl., organ, podľa RM, GS, OCM a GR

Omša sa už začína - V teba, Bože (Hollý), JKS, č. 236/6-7, pieseň, 1hl., organ, podľa RM, OCM a GR

Tvoja láskavosť (Berthier), SMT, č. 42, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa RM

Ó trojjediný Bože (Schneider-Trnavský), JKS, č. 248/1, pieseň, 1hl., organ, téma Trojica, introit

Alta Trinita beata (ann.), satb, podľa GS, OCM a GR

Benedicta sit (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR I a GS

Benedicta sit (Agazzari), satb, podľa OCM, GR I a GS

Benedicta sit (Victoria), saattb, podľa OCM, GR I a GS

Misericordias Domini (Cima), ssatb, podľa RM, OCM a GR

Misericordias Domini (Mozart), satb, sláčiky, organ, podľa RM, OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Nech je zvelebený Boh: Otec, jeho jednorodený Syn i Duch Svätý, lebo nám preukázal svoju milosrdnú lásku. (Tob 12, 6) Alebo podľa GS: Zvelebený je náš Boh na vznešenej oblohe a hoden chvály naveky. Odporúčané verše: Dan 3.

Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

My klaname sa tebe - Veríme (M. Haydn), JKS, č. 245/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Najsvätejšia Trojica (Schneider-Trnavský), JKS, č. 221/1-2 a 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Ó Bože Otče (ann.), JKS, č. 222, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Ó Trojica najsvätejšia (ann.), JKS, č. 220/1-3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Omša sa už začína - V teba, Bože (Hollý), JKS, č. 236/6-7, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Požehnaný na nebeskej oblohe (Šurin), ADP, č. 29, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa GS

Tvoja láskavosť (Berthier), SMT, č. 42, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

Velebte Pána (Akimjak), ZVNS, s. 154, chválospev, 1hl., organ, podľa GS

Benedictus sit Deus (Haller, Mozart, Palestrina, Ravello, Skrap), podľa OCM a GR

Benedictus sit Deus Pater (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM a GR

Benedictus es in firmamento caeli (gregorián), antifóna, 1hl., podľa GS

Duo seraphim (Dering, Gallus/Handl, Guerrero, Hassler, Monteverdi, Victoria), podľa GS

Chválospev troch mládencov (Dan 3), podľa GS

Misericordias Domini (Mozart), satb, sláčiky, organ, podľa OCM a GR

Misericordias tuas (Cima), ssatb, podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Oslavujte Boha, synovia Izraela, pred všetkými národmi, lebo on vás medzi ne roztrúsil. Bude vás trestať za vaše zločiny, ale zmiluje sa nad vami všetkými. Zhromaždí vás zo všetkých národov, uprostred ktorých ste boli rozptýlení. Keď sa k nemu obrátite celým svojím srdcom a celou svojou dušou a budete sa držať jeho pravdy, vtedy sa

obráti k vám a už neskryje pred vami svoju tvár. Ja ho oslavujem v krajine môjho vyhnanstva a ohlasujem jeho silu a vznešenosť hriešnemu národu. Obráťte sa, hriešnici, a konajte pred ním spravodlivosť. Možno si vás obľúbi a preukáže vám milosrdenstvo. Ja chválím môjho Boha a oslavujem nebeského Kráľa a vždy budem jasat' nad jeho veľkosťou. Nech všetci o ňom hovoria a vzdávajú mu chválu v Jeruzaleme! Jeruzalem, sväté mesto, Boh ťa potrestal za skutky tvojich synov, ale opäť sa zmiluje nad synmi spravodlivých. (Tob 13, 1. 3. 5-6. 8-10) Alebo: Zvelebený si, Pane, Bože našich otcov, chválibečný, slávny a vyvýšený naveky. Zvelebené je tvoje slávne sväté meno... Zvelebený si v chráme svojej svätej slávy... Zvelebený si na tróne svojho kráľovstva... Zvelebený si, čo hľadáš do priepasti a tróniš nad cherubmi... Zvelebený si na nebeskej oblohe... Dobrorečte Pánovi, všetky diela Pánove, chváľte a vyvyšujte ho naveky! (Dan 3, 52-57) Alebo podľa RM: Pretože ste synovia, poslal nám Boh do srdca Ducha svojho Syna, a ten volá: „Abba, Otče“. (Gal 4, 6) Alebo podľa GS: Chváľte Pána z nebies. (Ž 148, 1) Odporúčané verše: Tob 13 alebo Dan 3 alebo 1Krn 29, v roku B aj Žalm 78.

Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM I

Ó Ježišu náš najmilší - Svätý (Egry), JKS, č. 247/6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I

Požehnaný na nebeskej oblohe (Šurin), ADP, č. 29, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM I

Tebe žijem, Ježiš môj (Hancinský - Paškay), JKS, č. 288/(1)-2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I

Tu skrúšeni v prach padáme (M. Haydn), JKS, č. 256/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I

Benedicimus Deum caeli (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa GR I

Data est mihi (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GR II

Duo seraphim (Gallus/Handl), satb satb, podľa OCM II, GR a GS

Chválospev troch mládencov (Dan 3), podľa OCM II, GR a GS

Laudate Dominum (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa GS

Misericordias Domini (Mozart), satb, sláčiky, organ, podľa OCM a GR

Misericordias tuas (Cima), ssatb, podľa OCM a GR

Pane, náš Vládca (Kopec), S sólo, organ, podľa OCM II, GR a GS

Tobiášov chválospev (Tob 13), podľa OCM I a GR
Alta Trinita beata (ann.), satb, téma Trojica a communio
Panis angelicus (Baini, Casciolini, Coelho, Cuello, Dalitz, Franck, Gasparini, Lambillotte, Lichius, Lourenço, Palestrina, Saint-Saëns, Santos a i.), téma Trojica a communio

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Bože, svetov mocný Pane - Z prachu zeme (Matzenauer - Mathulay), JKS, č. 238/2, 7, pieseň, 1hl., organ

Teba, Bože, chválime (gregorián), JKS, č. 526, chválospev, 1hl., organ

Teba, Bože, chválime (M. Haydn), JKS, č. 525, pieseň, 1hl., organ

Te Deum laudamus (gregorián, Berlioz, Braunfels, Bruckner, Caldara, Diabelli, Führer, Garcia, Händel, Haydn, Horak, Charpentier, Ireland, Langlais, Lasso, Mozart, Parker, Pinto, Sacchini, Scarlatti, Shenk, Soldá, Stanford, Sullivan, Victoria a i.)

Tibi laus (Lasso, Philips)

Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi

Hlavná téma omše: Moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj (Jn 6, 51-58)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Ó Ježišu náš najmilší – V tej obeti (Egry), JKS, č. 247/(4)-5, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Velebíme, Kriste, teba (Fischer), JKS, č. 292/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Ave verum corpus (gregorián, Bordèse, Byrd, Castro, Elgar, Fauré, Gontijo, Gounod, Hiestand, Klaes, Kopec, Lasso, Liszt, Lourenço, Maia, Mozart, Oczko, Peeters, Perosi, Philips, Polenc, J. des Prés, Rheinberger, Robison, Saint-Saëns, Soldá, Vercesi, Viadana, Wael, Webbe), podľa L

Zdrav buď, pravé telo (Kopec), 1hl., organ, podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Boh krmil svoj ľud pšeničným chlebom a sýtil medom zo skaly. (Ž 81, 17) Alebo podľa RM II: Moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj, hovorí Pán. (Jn 6, 55) Alebo podľa GS: Kristus Pán, večný kňaz podľa radu Mechizedechovho, obetoval chlieb a víno. (Hebr 6, 20) Odporúčané verše: Žalm 81 alebo 110.

Hostiu vítajme – Daruj nám milosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 267/3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Kristus Pán (Šurin), ADP, č. 17, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa GS

Ó Ježišu náš najmilší – V tej obeti (Egry), JKS, č. 247/(4)-5, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Velebíme, Kriste, teba (Fischer), JKS, č. 292/1, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Kresťania, sem spiechajte – Telo Božie (Fischer), JKS, č. 243/(1)-2, pieseň, 1hl., organ, téma Kristovo tela, introit

K stolu Božej láskavosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 244/1, pieseň, 1hl., organ, téma ustanovenie eucharistie, introit

Omša sa už začína (Hollý), JKS, č. 236/1(-2), pieseň, 1hl., organ, téma ustanovenie eucharistie, introit

Začína sa konať (Knapp), JKS, č. 259/1-2, pieseň, 1hl., organ, téma ustanovenie eucharistie, introit

Ave verum corpus (gregorián, Bordèse, Byrd, Castro, Elgar, Fauré, Gontijo, Gounod, Hiestand, Klaes, Kopec, Lasso, Liszt, Lourenço, Maia, Mozart, Oczko, Peeters, Perosi, Philips, Polenc, J. des Prés, Rheinberger, Robison, Saint-Saëns, Soldá, Vercesi, Viadana, Wael, Webbe), podľa RM II

Cibavit eos (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR a RM I

Cibavit eos (Byrd), podľa OCM, GR a RM I

Sacerdos in aeternum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Zdrav buď, pravé telo (Kopec), 1hl., organ, podľa RM II

Sekvencia (môže sa spievať celá, alebo od slov Hľa, chlieb z neba / Ecce panis)

Ecce panis (Garcia, Krafft, Tognoni, Zaninetti)

Chváľ, Sione, Spasiteľa (gregorián), LS II, s. 56-57, 1hl., organ

Lauda Sion Salvatorem (gregorián, Buxtehude, Dreyer, Edlerawer, Escalada, Cherubini, Mendelssohn, Monteverdi, Palestrina, Victoria, Vierendeels)

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Pán otvoril brány nebies a pršala im manna za pokrm; dal im chlieb z neba, človek jedol chlieb anjelský. (Ž 78, 23-25) Alebo podľa GR II: Mojžiš zasvätil Pánovi oltár, prinášajúc na ňom žertvy a príjemné obety: uskutočnil večernú obeť príjemnej vône Pánovi, svojmu Bohu, pred oča-

mi synov Izraela. (Ex 24, 4-5) Alebo podľa GS: Anjelským pokrmom si živil svoj ľud a dal si mu chlieb z neba, aleluja. (Múd 16, 20) Odporúčané verše: Žalm 84.

Buď vždy pozdravené – Ó nebeská manna (Žaškovský), JKS, č. 264/5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Hostiu vítajme – Daruj nám milosti (Schneider-Trnavský), JKS, č. 267/3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Pri tejto slávnosti – Hľa, pokrm (Schneider-Trnavský), JKS, č. 223a/6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Kresťania, sem spiechajte – Prijmi, večný (Fischer), JKS, č. 243/6, pieseň, 1hl., organ, téma ustanovenie eucharistie a obetovanie

K stolu Božej láskavosti – Oltár (Schneider-Trnavský), JKS, č. 244/4, pieseň, 1hl., organ, téma ustanovenie eucharistie a obetovanie

Angelorum esca (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS, OCM a GR I

O esca angelorum (J. Haydn, M. Haydn, Isaac, Piel), podľa OCM, GR I a GS

O quam suavis (Byrd, Philips, Vivanco), podľa OCM, GR I a GS

O salutaris hostia (gregorián, Auber, Beethoven, Byrd, Cuello, Dalitz, Fresi, Gallus/Handl, Gounod, Hayes, Charpentier, Iannitti, J. des Prez, Koželuh, La Rue, Lange, Liszt, Malovec, Marco, Martini, Palestrina, Perosi, Pisari, RoSewig, Rossini, Sousa, Tinel, Trombetti, Weed, Werner, Willaert, Witt, Zangl, Zelinka, Zuccaro, Zwysig a i.), podľa OCM a GR I

Panis angelicus (Baini, Casciolini, Coelho, Cuello, Dalitz, Frank, Gasparini, Lambillotte, Lichius, Lourenço, Palestrina, Saint-Saëns, Santos a i.), podľa OCM, GR I a GS

Portas caeli (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM, GR I a GS

Sacerdotes Domini (Byrd, Palestrina), podľa OCM a GR II

Sanctificavit Moyses (gregorián, Palestrina), podľa OCM a GR II

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. (Jn 6, 57) Alebo podľa GS: Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba, aleluja. (Jn 6, 51) Odporúčané verše: Žalm 119 alebo 23.

Klaniam sa ti vrúčne – Ó pamiatka (Schneider-Trnavský), JKS, č. 270/4, hymnus, 1hl., organ, podľa GS

Klaniam sa tebe (Knapp), JKS, č. 318/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Kto je moje telo (ann.), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM

Ó vitaj, Ježišu (Janovcsik – Horváth), JKS, č. 280/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Radujme sa, ó kresťania – Ó Ježišu (ann.), JKS, č. 284/3, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Živý Chlebe (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 319, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Jesu dulcis memoria (gregorián), hymnus, 1hl., téma eucharistia

Jesu dulcis memoria (Šurin), ADP, č. 52, hymnus, 1hl., organ, téma eucharistia

Keď, Ježiš sladký (Šurin), ADP, č. 14, hymnus, 1hl., organ, téma eucharistia

Vitaj, milý Jezu Kriste (Hollý), JKS, č. 295, pieseň, 1hl., organ, téma eucharistia

Ego sum panis vitae (Ahle), podľa GS

Ego sum panis vivus (gregorián, Agostini, Byrd), podľa GS

O sacrum convivium (gregorián, Aichinger, Arcadelt, Bernabei, Biery, Brooks-Davies, Byrd, Cima, Croce, Cuello, Englert, A. Gabrieli, Giorgi, Guerrero, Hayes, Kelecom, Liszt, Marenzio, Massaino, Palestrina, Pergolesi, Perosi, Remondi, Séverac, Tallis, Valls, Viadana, Victoria, Weed a i.), podľa OCM, GR I a GR II

Qui manducat (gregorián, Gallus/Handl, Merulo), podľa OCM a GR I

Ave verum corpus (gregorián, Bordèse, Byrd, Castro, Elgar, Fauré, Gontijo, Gounod, Hiestand, Klaes, Kopec, Lasso, Liszt, Lourenço, Maia, Mozart, Oczko, Peeters, Perosi, Philips, Poulenc, J. des Prés, Rheinberger, Robison, Saint-Saëns, Soldá, Vercesi, Viadana, Wael, Webbe), téma eucharistia

Zdrav buď, pravé telo (Kopec), 1hl., organ, téma eucharistia

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tento:

Otče svätý (Frisina), antifóna, 1-4hl., organ ad lib.

Najsvätejšieho Srdca Ježišovo

Hlavná téma omše: Som tichý a pokorný srdcom (Mt 11, 25-30)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Oslavujeme najsvätejšie – Srdce tiché (Egry), JKS, č. 229/5, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Daruj, ó Ježiš (ann.), JKS, č. 227, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Nebo i zem, vyhlasujte (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 228, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Oslavujeme najsvätejšie (Egry), JKS, č. 229, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Ó Srdce, poklad nebeský (Hennig), JKS, č. 230, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Pozdravujeme Božské Srdce (Hennig), JKS, č. 231, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Sem srdce (Schneider-Trnavský), JKS, č. 232, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Tisíc ráz buď pozdravené (Hennig), JKS, č. 233, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Vzdajme chválu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 234, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Pánove úmysly sú večné, zámery jeho srdca trvajú naveky. Chránil svojich pred smrťou a nasycuje ich v čase hladu. (Ž 33, 11. 19) Alebo podľa RM: Spoznáte Kristovu lásku, presahujúcu všetko poznanie a naplní vás všetka plnosť Božia. (Ef 3, 19) Alebo podľa GS: Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom. (Mt 11, 29). Odporúčané verše: Žalm 33.

Nebo i zem, vyhlasujte – Ó Ježiš (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 228/7, 2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Oslavujeme najsvätejšie – Srdce tiché (Egry), JKS, č. 229/5, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Tisíc ráz buď pozdravené – Vitaj, Srdce (Hennig), JKS, č. 233/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Vzdajme chválu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 234/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Cogitationes Cordis eius (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Discite a me (gregorián, Haller), podľa GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Potupa mi zlomila srdce a ochabol som. Čakal som, že dakto bude mať so mnou súcit, no takého som nestretol; čakal som, že dakto ma poteší, ale taký sa nenašiel. (Ž 69, 21) Alebo podľa GS: Skrúsené je moje srdce v mojom vnútri, trasú sa všetky moje kĺby. Odporúčané verše: Žalm 69.

Tvoje muky ospevujem – Potupený (Schneider-Trnavský), JKS,

č. 175/6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR
Klaniam sa tebe, Bože – Prijmi, Pane (Schneider-Trnavský), JKS, č. 242/4-5, pieseň, 1hl., organ, téma Srdce Ježišovo a offertorium

Contritum est (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS
Improperium expectavit (gregorián, Calasí, Lasso, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Jeden z vojakov prebodol kopijou Ježišovi bok a hneď vyšla krv a voda. (Jn 19, 34) Alebo: Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán. Šťastný človek, čo sa utieka k nemu. (Ž 33, 9) Alebo: Hovorím vám, takú radosť majú Boží anjeli z jedného hriešnika, ktorý robí pokánie. (Lk 15, 10) Alebo podľa RM: Ak je niekto smädný, nech príde ku mne a nech pije. A z vnútra toho, kto verí vo mňa, potečú prúdy živej vody. (Jn 7, 37-38) Odporúčané verše: Žalm 89 alebo 34 alebo 32.

Ach, som zarmútený – Tvojho srdca rana (Žaškovský), JKS, č. 134/6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I, GR I a GS

Ježišu, Kráľu – blažených duší (Schneider-Trnavský), JKS, č. 498/2, 4, 6, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Pozdravujeme Božské Srdce (Hennig), JKS, č. 231/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I, GR I a GS

Skúste a presvedčte sa (Šurin), ADP, č. 34, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM II a GR II

Skúste a presvedčte sa – Šťastný človek (Šurin), ADP, č. 35, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM II a GR II

Tisíc ráz buď pozdravené (Hennig), JKS, č. 233/1-2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM I, GR I a GS

Dico vobis, gaudium est angelis (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM III a GR III

Gustate et videte (gregorián, Asola, Cima, Croce, Isaac, Lasso, Victoria), podľa OCM I a GR II

Unus militum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM I, GR I a GS

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tento:

Klaniam sa tebe, Bože – Sláva, vďaka (Schneider-Trnavský), JKS, č. 242/2, pieseň, 1hl., organ

Krista Kráľa

Hlavná téma omše: Zasadne na trón svojej slávy a oddelí jedných od druhých (Mt 25, 31-46)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Ježišu, Kráľu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 498, pieseň, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ

Ó Kriste, veľký Kráľu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 499, pieseň, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ

Ty, vládár vekov (Adamko), ZVNS, s. 124, hymnus, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ

Canticorum júbilo (Händel), satb, téma jasavý spev Kráľovi Jesu Rex admirabilis (Palestrina, Stuurman), téma Kristus Kráľ

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc a bohatstvo, múdrosť a silu, česť a slávu a chválu. Jemu sláva a moc na večné veky. (Zjv 5, 12; 1, 6) Alebo podľa GS: Jeho kráľovstvo je večné; všetci králi mu budú slúžiť a poslúchať ho. Odporúčané verše: Žalm 72.

Kráľom je Hospodin (Šurin), ADP, č. 16, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM

Ó Kriste, veľký Kráľu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 499/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Canticorum jubilo (Händel), satb, téma jasavý spev Kráľovi
Svätú obeť začíname (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 255/1, pieseň,
1hl., organ, téma Kristus Kráľ a introit

Dignus est Agnus (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Regnum eius (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Žiadaj si odo mňa a dám ti do dedičstva národy a do vlastníctva celú zem. (Ž 2, 8) Alebo podľa GS: Hľa, ustanovujem ťa za svetlo národov, aby moja spása siahala až do končín zeme. (Iz 49, 6) Odporúčané verše: Žalm 47.

Ty, vládár vekov (Adamko), ZVNS, s. 124, najmä 1. – 2. strofa, hymnus, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Ecce dedite (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Postula a me (gregorián, Quick), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Pán tróni ako večný kráľ, požehná svoj ľud pokojom. (Ž 28, 10-11) Alebo: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili. Podťe, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. (Mt 25, 40. 34) Alebo podľa GS: Zvelebí sa až do končín zeme; on sám bude pokoj. (Mich 5, 4b-5a) Odporúčané verše: Žalm 29 alebo 1Krn 29 alebo Žalm 145.

Bože, tvojej velebnosti – Sláva Bohu (Knapp), JKS, č. 239/2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR I

Hostiu vítajme – A v smrti hodine (Schneider-Trnavský), JKS, č. 267/(1 a) 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR II

Ježišu, Kráľu – z lásky (Schneider-Trnavský), JKS, č. 498/3, 6, 7, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Omša sa už začína – Sláva buď na výsosti (Hollý), JKS, č. 236/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR I

Ty, vládár vekov (Adamko), ZVNS, s. 124, najmä 1. – 2. strofa, hymnus, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a GS

Vitaj, najväčšie Božie telo – Baránku (Schneider-Trnavský), JKS, č. 296/2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR I

Ach, vitaj, vitaj nám – Pane náš milý (Žaškovský), JKS, č. 262/6, pieseň,
1hl., organ, téma Kristus Kráľ, prijímanie

Buď vždy pozdravená – Ty si môj Boh (Hollý), JKS, č. 263/(1 a) 5,
pieseň, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ, prijímanie

Hostiu vítajme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 267/1, pieseň, 1hl., organ,
téma Kristus Kráľ, prijímanie

Ježišu, Kráľu – blažených duší (Schneider-Trnavský), JKS, č. 498/2,
pieseň, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ, prijímanie

Na kolená padáme – Tu je všetkých (Hollý), JKS, č. 274/8, pieseň,
1hl., organ, téma Kristus Kráľ, eucharistia

Ó Bože, Pane náš – Vitaj ó Kriste náš (Schneider-Trnavský), JKS, č. 276/3,
pieseň, 1hl., organ, téma Kristus Kráľ, prijímanie

Amen dico vobis – Quod uni (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR II

Magnificabitur (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa GS

Sedebit Dominus Rex (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR I

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Teba, Bože, chválime (M. Haydn), JKS, č. 525/1, 4-5, hymnus, 1hl., organ

Obetovanie Pána, 2. februára

Hlavná téma omše: Moje oči uvideli spásu (Lk 2, 22-40)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Nunc dimittis (Berthier), SMT, č. 53, 1-4hl., spievod ad lib., podľa L

Ó Mária, Prímľuvnica naša – Keď si niesla (ann.), JKS, č. 359/4-5, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Srdce pravde poddávaj (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 378/1-3, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Adorna thalamum (gregorián, Byrd), podľa L

Hodie Beata Virgo Maria (Philips, Sheppard), podľa L

Obtulerunt (gregorián), responzóriom s veršom alebo antifóna so žalmom, 1hl., podľa L

Responsum acceptit (gregorián, Byrd), podľa L

Nunc dimittis (Byrd, Giorgi, Praetorius, J. des Prez, Tůma, Victoria a i.), podľa L

Pri zažíhaní sviec

– Predpísaná téma spevu: Hľa, náš Pán prichádza s mocou, aby osvietil oči svojich služobníkov, aleluja. (Iz 35, 4-5) Alebo podľa RM: Hľa, prichádza Kristus, náš Pán všemohúci a bude svetlom všetkým, čo budú kráčať za ním. Aleluja.

Hľa, prichádza Kristus (Šurin), ADP, č. 10, antifóna, 1hl., organ, podľa RM

Hľa, prichádza Kristus (ann.), antifóna, 1hl., organ, podľa RM

Nunc dimittis (Berthier), SMT, č. 53, 1-4hl., spievod ad lib., podľa GR a GS

Ecce Dominus noster (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM, GR I a GS

Lumen ad revelationem (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa GR II a GS

Lumen ad revelationem (Byrd), saatb, podľa GR II a GS

Nunc dimittis (Byrd, J. des Prez, Giorgi, Praetorius, Tůma, Victoria a i.), podľa GR a GS

Procesia so sviecami do kostola alebo k oltáru

– Predpísaná téma spevu: Svetlo na osvietenie pohanov a slávu Izraela, svojho ľudu. Simeonov chválospev. (Lk 2, 29-31) Alebo: Vyzdob svadobnú sieň, Sion, a privítaj Krista Kráľa. Prijmi Máriu, ktorá je bránou do neba a prináša slávneho Kráľa nového svetla. Ostáva Pannou, hoci nesie na rukách Syna, počateho pred rannou zornicou. Simeon ho berie do náručia a hovorí o ňom ako o Pánovi života a smrti a Spasiteľovi sveta. Alebo: Simeonovi Duch Svätý vyjavil, že neumrie, kým nevidí Pánovho Mesiáša. Z vnuknutia Ducha prišiel do chrámu. A keď rodičia prinášali dieťa Ježiša, aby splnili, čo o ňom predpísal zákon, vzal ho aj on do svojho náručia a velebil Boha slovami: „Teraz prepustíš, Pane, svojho služobníka v pokoji.“ (Lk 2, 26-29) Alebo: Keď uplynuli podľa Mojžišovho zákona dni ich očisťovania, priniesli ho do Jeruzalema, aby ho predstavili Pánovi, ako je napísané v Pánovom zákone: „Všetko mužského rodu, čo otvára lono matky, bude zasvätené Pánovi,“ a aby obetovali, ako káže Pánov zákon, pár hrdličiek alebo dva holúbky. (Lk 2, 22-24) Alebo podľa RM: Pán je svetlo národov, Pán je sláva svojho ľudu. Simeonov chválospev. (Lk 2, 29-31) Odporúčané verše: Žalm 24.

Nunc dimittis (Berthier), SMT, č. 53, 1-4hl., spievod ad lib., podľa RM, OCM I a GR I

Ó Mária, Prímľuvnica naša (ann.), JKS, č. 359/4-5, pieseň, 1hl., organ, 4. strofa podľa OCM II-IV a GR II-IV, 5 strofa podľa OCM II, III a GR II, III

Pán je svetlo národov (Šurin), ADP, č. 24, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa RM

Pán je svetlo národov (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa RM

Srdce pravde poddávaj (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 378, pieseň, 1hl., organ, 1. strofa podľa OCM II a GR II, 2. strofa podľa OCM IV a GR IV, 3. strofa podľa OCM I, III a GR I, III, 4. a 5. strofa podľa OCM I, II a GR I, II

Adorna thalamum (gregorián, Byrd), podľa OCM II a GR II
Hodie Beata Virgo Maria (Sheppard), satb, podľa OCM II-IV a GR II-IV

Lumen ad revelationem (gregorián, Byrd), podľa OCM I, GR I a GS I

Obtulerunt (gregorián), rezponzórium s veršom, 1hl., podľa OCM IV a GR IV

Obtulerunt (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS II
Responsum accepit (gregorián, Byrd), podľa OCM III a GR III
Nunc dimittis (Byrd, Giorgi, Praetorius, J. des Prez, Tůma, Victoria a i.), podľa RM, OCM I a GR I

Úvodný spev omše

– Predpísaná téma spevu: Pripomíname si, Bože, tvoje milosrdenstvo uprostred tvojho chrámu. Ako tvoje meno, Bože, tak aj tvoja sláva šíri sa až do končín zeme; tvoja pravica je plná spravodlivosti. (Ž 48, 10-11) Alebo: Hľa, príde Panovník; v jeho ruke je sila a moc a v jeho moci je zveľadiť a upevniť všetko. (Mal 3, 1; 1Krn 29, 12) Odporúčané verše: Žalm 48 alebo 72.

Bože, aké vzácne (Lukáčová), antifóna, 1hl., organ, téma Božie milosrdenstvo

Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM I, GR I a RM

Pánova dobrota (Adamko), antifóna, 1hl., organ, téma Božie milosrdenstvo

Ecce advenit (gregorián, Byrd), podľa OCM II a GR II
Misericordias Domini (Mozart), satb, sláčiky, organ, podľa OCM I, GR I a RM

Misericordias tuas (Cima), ssatb, podľa OCM I, GR I a RM
Suscepimus Deus (gregorián, Byrd), podľa OCM I, GR I, GS a RM

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Ty si najkrajší z ľudských synov. Z tvojich perí plynie milota. Preto ťa Boh požehnal naveky. (Ž 45, 3) Odporúčané verše: Žalm 45.

Ježišu, Ježišu (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 115/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Diffusa est gratia (gregorián, Kelecom, Nanino, Palestrina, Skraup, Valls), podľa OCM, GR a GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Simeonovi Duch Svätý vyjavil, že neumrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša. (Lk 2, 26) Alebo podľa RM: Moje oči uvideli spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov (Lk 2, 30-31) Odporúčané verše: Simeonov chválospev (Lk 2, 29-32) a Žalm 48.

Nunc dimittis (Berthier), SMT, č. 53, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

Srdce pravde poddávaj (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 378/3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Responsum accepit (gregorián, Byrd), podľa OCM a GR
Nunc dimittis (Byrd, J. des Prez, Giorgi, Praetorius, Tůma, Victoria a i.), podľa OCM a GR

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tento:

Srdce pravde poddávaj – Bohu Otcu (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 378/5, pieseň, 1hl., organ

Sv. Jozefa, ženícha Panny Márie, 19. marca

Hlavná téma omše: Jozef urobil, ako mu prikázal Pánov anjel. (Mt 1, 16. 18-21. 24a) Alebo: Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali. (Lk 2, 41-51a)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Tys' Matka Božia odveká – Syn v chráme (Pyšný), JKS, č. 409a/6, pieseň, 1hl., organ, podľa L, ak sa číta evanjelium o nájdení Ježiša v chráme

Rozliehaj sa tvoja sláva – Syna Pána (Matzeauer – Mathulay), JKS, č. 420/(1 a) 2, pieseň, 1hl., organ, podľa L, ak sa číta evanjelium o nájdení Ježiša v chráme

K tebe prichádzame (Schneider-Trnavský), JKS, č. 419, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Jozef

Rozliehaj sa tvoja sláva (Matzeauer – Mathulay), JKS, č. 420, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Jozef

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Spravodlivý sťa palma zakvitne a vyrastie sťa céder z Libanonu. Tí, čo vyrastajú v dome Pánovom, v nádvořiach nášho Boha budú prekvitať. (Ž 92, 13) Alebo podľa RM: Hľa, toto je verný a spravodlivý služobník, ktorého Pán ustanovil nad svojou rodinou. (Lk 12, 42) Alebo podľa GS: Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Duchu Svätého. (Mt 1, 20) Odporúčané verše: Žalm 92.

– *Spevy pre ľud na požadované témy chýbajú. Možno spievať aj repertoár vhodný všeobecne na introit.*

Joseph fili David (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Iustus ut palma (gregorián, Cima, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: S ním bude moja vernosť a milosť a v mojom mene povznesie sa jeho moc. (Ž 89, 25) Alebo podľa GS: Ježiš sa s nimi vrátil do Nazareta a bol im poslušný. (Lk 2, 51) Odporúčané verše: Žalm 1.

Tvoja láskavosť (Berthier), SMT, č. 42, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

Descendit Iesus (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Veritas mea (gregorián, Fux, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Duchu Svätého. (Mt 1, 20) Alebo, ak sa číta evanjelium o nájdení Ježiša v chráme: Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali. On im odpovedal: Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca? (Lk 2, 48-49) Alebo podľa RM: Dobrý a verný služobník, poď na radosnú hostinu svojho Pána. (Mt 25, 21) Alebo podľa GS: Hľa, toto je verný a spravodlivý služobník, ktorého Pán ustanovil nad svojou rodinou. (Lk 12, 42) Odporúčané verše: Žalm 112 alebo 21.

Rozliehaj sa tvoja sláva (Matzeauer – Mathulay), JKS, č. 420/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Tys' Matka Božia odveká – Syn v chráme (Pyšný), JKS, č. 409a/6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR, ak sa číta evanjelium o nájdení Ježiša v chráme

Ecce fidelis servus (gregorián, Fauré), podľa GS
 Fili, quid fecisti (gregorián, Susato), podľa OCM a GR II, ak sa
 číta evanjelium o nájdení Ježiša v chráme
 Ioseph fili David (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa
 OCM a GR I

Zvestovanie Pána, 25. marca

Hlavná téma omše: Počneš a porodíš syna (Lk 1, 26-38)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Anjelským pozdravením zvon sa ozýva (ann.), JKS, č. 330, pie-
 seň, 1hl., organ, podľa L
 Hľa, Panna porodí Syna (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ,
 podľa L
 Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žal-
 mom, 1hl., organ, podľa L
 Znovu ti dávam svoje áno (Davidov), pieseň, 1hl., organ, pod-
 ľa L
*Radujže sa, Panna čistá (Liberto), antifóna s veršami, 1hl., organ,
 téma zvestovanie Pána*

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemo-
 on, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck,
 Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cosset-
 ti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Foglia-
 no, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Han-
 dl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hay-
 es, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt,
 Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mi-
 rabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Pa-
 lestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice,
 Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schu-
 bert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tre-
 sch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierne, Vilarroig, Viro, Zangl,
 Zwyszig a i.), podľa L

Dixit Maria (Hassler, Simon), satb, podľa L
 Missus est Gabriel (Morales), atb, podľa L
 Verbum caro factum est (Ricci), satb, podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Roste, nebesia, z výsosti, z oblakov
 nech prší spravodlivosť. Otvor sa zem a zrod' Spasiteľa. (Iz 45,
 8) Alebo podľa RM: Keď Kristus Pán prichádzal na tento svet,
 povedal svojmu Otcovi: Bože, hľa, tu som a chcem plniť tvoju
 vôľu. (Hebr 10, 5-7) Alebo podľa GS: Anjel Pána zvestoval Má-
 rii a ona počala z Ducha Svätého. (Lk 1, 28. 31. 35) Odporúčané
 verše: Žalm 19 alebo 46.

Anjel z neba (Furdanič), JKS, č. 3/1, 5, pieseň, 1hl., organ, pod-
 ľa GS
 Anjelským pozdravením zvon sa ozýva (ann.), JKS, č. 330/1, 2,
 6, pieseň, 1hl., organ, podľa GS
 Hľa, anjel Pána (Wick), JKS, č. 11/1, 3, pieseň, 1hl., organ, pod-
 ľa GS
 Kráľovná nebeská (Matzenauer), JKS, č. 340/1-2, pieseň, 1hl.,
 organ, podľa GS
 Ó Mária, Prímľuvnica naša (ann.), JKS, č. 359/1, pieseň, 1hl., or-
 gan, podľa GS
 Roste, nebesá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 21/1, pieseň, 1hl.,
 organ, podľa OCM a GR
 Zdravas, Mária, krásna (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 33/1,
 3, pieseň, 1hl., organ, podľa GS
 Angelus Domini (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa
 GS
 Rorate caeli desuper (gregorián, Byrd, Gallus/Handl, Guer-
 rero, Palestrina, Reiner, Rheinberger, Rossi, Schütz, Titsek),
 podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Zdravas, Mária, milosti plná, Pán
 s tebou. Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvoje-
 ho života. (Lk 1, 28. 42) Odporúčané verše: Žalm 85.

Anjel Gabriel – Zdravas' (Egry), JKS, č. 10/3-4, pieseň, 1hl., or-
 gan, podľa OCM, GR a GS
 Anjelským pozdravením zvon sa ozýva (ann.), JKS, č. 330/1-3,
 pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS
 Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žal-
 mom, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS
 Zdravas, Mária, krásna (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 33/1,
 5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemo-
 on, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck,
 Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cosset-
 ti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Foglia-
 no, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Han-
 dl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hay-
 es, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt,
 Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mi-
 rabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Pa-
 lestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice,
 Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schu-
 bert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tre-
 sch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierne, Vilarroig, Viro, Zangl,
 Zwyszig a i.), podľa OCM, GR a GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Hľa, panna počne a porodí syna a
 dá mu meno Emanuel, [čo značí: Boh s nami]. (Iz 7, 14) Alebo
 podľa GS: Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho
 slova. (Lk 1, 38) Odporúčané verše: Žalm 19 alebo 96.

Duša moja, celou silou – Mária sa Pannou stala (Wick), JKS, č.
 8/4-5, pieseň, 1hl., organ, 4. strofa podľa GS, 5 strofa téma
 prijímanie
 Hľa, Panna porodí Syna (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ,
 podľa OCM, GR a RM
 Pán Boh všemohúci – Vtedy pozdravená (ann.), JKS, č. 18/(6 a)
 8, pieseň, 1hl., organ, podľa GS
 Veselo spievajme – Mária zvolila (ann.), JKS, č. 24/(3 a) 4, pie-
 seň, 1hl., organ, podľa GS
 Znovu ti dávam svoje áno (Davidov), pieseň, 1hl., organ, pod-
 ľa GS
 Dixit Maria (Hassler, Simon), satb, podľa GS
 Ecce ancilla Domini (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., pod-
 ľa GS
 Ecce virgo concipiet (gregorián, Byrd, Isaac, Morales), podľa
 OCM, GR a RM

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie mož-
 no použiť aj tieto:
 Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ
 Velebí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s ver-
 šami, 1hl., organ
 Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17,
 chválospev, 1hl., satb ad lib., organ
 Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad
 lib.
 Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny
 Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi,
 Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Ma-
 renzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons,

Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Sailly, Schiedermayr, Sol-dá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski

Narodenie sv. Jána Krstiteľa, omša vo dne, 24. júna

Hlavná téma omše: Ján sa bude volať (Lk 1, 57-66. 80)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Ó svätý a spanilý (Schneider-Trnavský), JKS, č. 428, pieseň, 1hl., or-gan, téma sv. Ján Krstiteľ

Elisabeth Zachariae (Guerrero), satb, téma sv. Ján Krstiteľ

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Od života mojej matky volal ma Pán po mene. Ústa mi urobil ako ostrý meč, v tieni svojej ruky ma skryl a urobil zo mňa šíp brúsený. (Iz 49, 1-2) Alebo podľa RM: Narodil sa človek, ktorého poslal Boh. Volal sa Ján. Prišiel ako svedok svedčiť o Svetle a pripraviť Pánovi dokonalý ľud. (Jn 1, 6-7; Lk 1, 17) Alebo podľa GS: Pán ma povolal od lona, od života mojej matky spomínal mi meno. (Iz 49, 1) Odporúčané verše: Žalm 92.

– *Spevy pre ľud na požadované témy chýbajú. Možno spievať aj re-pertoár vhodný všeobecne na introit.*

De ventre matris (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., pod-ľa OCM a GR

Dominus ab utero (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., pod-ľa GS

Elisabeth Zachariae (Guerrero), satb, podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Spravodlivý sťa palma zakvitne a vyrastie sťa céder z Libanonu. Tí, čo vyrastajú v dome Páno-vom, v nádvorciach nášho Boha budú prekvitať. (Ž 92, 13) Ale-bo podľa GS: Chlapec, ktorý sa nám narodil je viac ako prorok: on je ten, o ktorom Spasiteľ povedal: Medzi tými, čo sa narodili zo ženy, nepovstal nik väčší ako Ján Krstiteľ. (Mt 11, 11) Od-porúčané verše: Žalm 65.

– *Spevy pre ľud na požadované témy chýbajú. Možno spievať aj re-pertoár vhodný všeobecne na offertorium.*

Elisabeth Zachariae (Guerrero), satb, podľa GS

Inter natos mulierum (Mozart), satb, 2 huslí, violončelo, organ, podľa GS

Iustus ut palma (gregorián, Palestrina), podľa OCM a GR

Puer qui natus (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Suscipe (G. Gabrieli), tttbb, téma sv. Ján Krstiteľ a obetovanie

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ty, chlapček, budeš sa volať proro-kom Najvyššieho: pôjdeš pred tvárou Pána, pripravíš mu cestu. (Lk 1, 76) Alebo podľa RM: Vďaka milosrdnej láske nášho Boha navštívilo nás Slnko z výsosti – Ježiš Kristus, náš Pán. (Lk 1, 78) Odporúčané verše: Zachariášov chválospev (Lk 1, 68-79).

Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa RM

Elisabeth Zachariae (Guerrero), satb, podľa OCM a GR

Misericordias Domini (Mozart), satb, sláčiky, organ, podľa RM

Misericordias tuas (Cima), ssatb, podľa RM

Tu puer (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa OCM, GR a GS

Sv. Petra a Pavla, apoštolov, omša vo dne, 29. júna

Hlavná téma omše: Pas moje baránky, pas moje ovce (Jn 21, 15-19)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Šimon, syn Jánov (Adamko), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa L

Svätý Peter, Svätý Pavol (Bajan), JKS, č. 429, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Peter a Pavol

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: [Teraz naozaj viem, že] Pán poslal svojho anjela a vyslobodil ma z Herodesovej ruky [a zo všet-kého, čo očakával židovský ľud]. (Sk 12, 11) Alebo podľa RM: Oslavujeme apoštolov, ktorí položili základy Cirkvi a zvlažili ich vlastnou krvou; pili z kalicha Pánovho utrpenia a stali sa Božími priateľmi. Odporúčané verše: Žalm 139.

Svätý Peter, Svätý Pavol (Bajan), JKS, č. 429/1, pieseň, 1hl., or-gan, podľa RM

Misit Dominus (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GS

Nunc scio vere (gregorián, Byrd), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Urobíš ich kniežatami nad celou zemou. Na tvoje meno budem pamätať [vo všetkých pokole-niach]. (Ž 45, 17-18) Odporúčané verše: Žalm 45.

Svätý Peter, Svätý Pavol – Ó kniežatá (Bajan), JKS, č. 429/2, pie-seň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Constitues eos principes (gregorián, Byrd, Palestrina), podľa OCM, GR a GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev. (Mt 16, 18) Alebo podľa RM: Peter povedal Je-žišovi: Ty si Kristus, Syn živého Boha. Ježiš mu povedal: Ty si Peter, a na tejto skale postavím svoju Cirkev. (Mt 16, 18) Od-porúčané verše: Žalm 80 alebo Ef 1, 3-10.

Ach, vitaj, vitaj nám – Pane náš milý (Žaškovský), JKS, č. 262/6, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Buď vždy pozdravená – Ty si môj Boh (Hollý), JKS, č. 263/(1 a) 5, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Základ Cirkvi – Svätý, svätý (Wick), JKS, č. 210/1, podľa OCM, GR, GS a RM

Tu es Petrus (gregorián, Byrd, Clemens non Papa, Fauré, Hal-ler, Hassler, Kilpatrick, Morales, Palestrina, Perosi, Philips, Victoria), podľa OCM, GR, GS a RM

Sv. Cyrila a Metoda, slovanských vierozvestov, 5. júla

Hlavná téma omše: Choďte a učte všetky národy (Mt 28, 16-20)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Choďte do celého sveta (Šurin), ADP, č. 11, antifóna so žal-mom, 1hl., organ, podľa L

Ajhľa, skvie sa (Křížkovský), JKS, č. 504, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Cyril a Metod, slávenie eucharistie

Buďte zvelebení (Egry), JKS, č. 430, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Cy-ril a Metod

Duša kresťanská (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 431, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Cyril a Metod

Ó krásne svetlá otčiny (Schneider-Trnavský), JKS, č. 433, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Cyril a Metod

Oslavujme hviezdy jasné (Schneider-Trnavský), JKS, č. 432, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Cyril a Metod

Svätý Cyril, svätý Metod (Riedl), pieseň, téma sv. Cyril a Metod

Tisíc rokov preletelo (Matzenauer), JKS, č. 434, pieseň, 1hl., organ, téma sv. Metod

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Tvoji kňazi nech sa odedú do spravodlivosti a tvoji svätí nech plesajú. Pre svojho služobníka Dávida neodmietaj tvár svojho pomazaného. (Ž 132, 9-10) Alebo podľa RM I: Čujte slovo, slovo Boha; slovo, ktoré sýti ľudské duše; slovo, ktoré posilňuje srdce i rozum; slovo, ktoré učí poznávať Boha. (Proglas, 24-27) Alebo podľa RM II: Radujme sa všetci v Pánovi a slávme sviatok na počesť svätého Cyrila a Metoda. Z ich oslávenia radujú sa anjeli a spolu s nimi vebelia Syna Božieho. Odporúčané verše: Žalm 132.

Buďte zvelebení (Egry), JKS, č. 430/1, pieseň, 1hl., organ, podľa RM II

Oslavujme hviezdy jasné (Schneider-Trnavský), JKS, č. 432/1, pieseň, 1hl., organ, podľa RM II

Pred oltárom – Blahonosné (Schneider-Trnavský), JKS, č. 251/3, pieseň, 1hl., organ, podľa RM I

Sacerdotes tui (gregorián, Draconio), podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Pokorný ľud chrániš pred zánikom a ponížuješ oči pyšných. Veď kto je Boh okrem teba, Pane? (Ž 18, 28. 32)

Z neba na zem zostupujte – Na nás, Bože (Schneider-Trnavský), JKS, č. 286/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Populum humilem (gregorián, Martini, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Čo vám hovorím vo tme, hovorte na svetle, a čo počujete do ucha, rozhlasujte zo striech. (Mt 10, 27) Alebo podľa RM: Pánovo slovo sa šírilo po celom kraji. (Sk 13, 49) Odporúčané verše: Žalm 126.

– *Spevy pre ľud na požadované témy chýbajú. Možno spievať aj repertoár vhodný všeobecne na communio.*

Quod dico vobis in tenebris (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Premenenie Pána, 6. augusta

Hlavná téma omše: Jeho tvár zažiarila ako slnko (Mt 17, 1-9)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Hľad' na Pána (ann. Taizé), SMT, č. 57, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa L

Ježišu, Ježišu (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 115/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Toto je môj milovaný Syn (ann.), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa L

In illo tempore (Guerrero, Morales, Soriano), podľa L

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: V srdci mi znejú tvoje slová: „Hľadajte moju tvár!“ Pane, ja hľadám tvoju tvár. Neodvracaj svo-

ju tvár odo mňa. (Ž 27, 8-9) Alebo podľa RM: V žiarivom oblaku zjavil sa Duch Svätý a bolo počuť Otcov hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie. Počúvajte ho! (Mt 17, 5) Alebo podľa GS: Ježiš vzal so sebou učeníkov, vyviedol ich na vysoký vrch a tam sa pred nimi premenil. (Mt 17, 1-2) Odporúčané verše: Žalm 84.

Hľad' na Pána (ann. Taizé), SMT, č. 57, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

Toto je môj milovaný Syn (ann.), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa RM

V srdci mi znejú (Adamko), antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Assumpsit Iesus (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

In illo tempore (Guerrero, Morales, Soriano), podľa GS

Tibi dixit cor meum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Slávou a cťou si ho ovenčil a ustanovil si ho za vládcu nad dielami tvojich rúk, Pane. (Ž 8, 6-7) Alebo podľa GS: Urobme tu tri stánky: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi. (Mk 9, 5) Odporúčané verše: Žalm 133.

Pred oltárom – K anjelom (Schneider-Trnavský), JKS, č. 251/7, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Faciamus hic tria tabernacula (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Gloria et honore (gregorián, Witt), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Nikomu nehovorte o tomto videní, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych. (Mt 17, 9) Alebo podľa RM: Keď sa zjaví Kristus, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je. (1Jn 3, 2) Odporúčané verše: Žalm 45 alebo 97.

Čtím teba pobožne – Po smrti (ann.), JKS, č. 265/4, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Visionem (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR a GS

Nanebovzatie Panny Márie, omša vo dne, 15. augusta

Hlavná téma omše: Veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný; povýšil ponížených (Lk 1, 39-56)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa L

Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa L

Velebí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa L

Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ, podľa L

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemone, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck, Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cossetti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Fogliano, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Handl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hay-

es, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt, Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mirabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Palestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice, Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schubert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tressch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierne, Vilarroig, Viro, Zangl, Zwysig a i.), podľa L

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa L

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny, podľa L
Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski), podľa L

Hodie Maria Virgo (Valls), satb satb, basso continuo, téma nanebovzatie Panny Márie

Vidi speciosam (Cima, Victoria), téma nanebovzatie Panny Márie

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Veľké znamenie sa ukázalo na nebi: Žena odetá slnkom, pod jej nohami mesiac a na jej hlave veniec z dvanástich hviezd. (Zjv 12, 1) Alebo: Radujme sa všetci v Pánovi, lebo dnes je slávnosť Panny Márie. Z jej nanebovzatia sa radujú anjeli a spolu s ňou oslavujú Syna Božieho. Alebo podľa GS: Mária je vzatá do neba, radujú sa anjeli a spolu s ňou oslavujú Pána. Odporúčané verše: Žalm 98.

Kvetom si, ó Matka Božia – Hviezdou si (Schneider-Trnavský), JKS, č. 341/2-4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM I
Matka Pána Krista – Slnkom ozdobená (Matzenauer), JKS, č. 349/2-3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM I

Ó Mária, Panna krásna (Schneider-Trnavský), JKS, č. 356/1, 5, 6, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM I

Panna vznešená (Schneider-Trnavský), JKS, č. 364/1-2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM I

Pred vekmi zvolená (Egry), JKS, č. 372/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a RM I

Predivne spanilá – Zástupy anjelské (Egry), JKS, č. 367/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR II, RM II a GS

Stotisíc ráz ťa tu pozdravujeme – Syn tvoj (ann.), JKS, č. 404/(1 a) 11, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR II, RM II a GS

Tisíc ráz pozdravujeme teba (ann.), JKS, č. 383/1, 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I, RM I a GS

Zdravas', ó slávna Panna (Schneider-Trnavský), JKS, č. 387/1, 2, 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR I a II, RM I a II a GS

Assumpta est Maria (gregorián, Byrd, Cima, Oliveira, Palestrina, Philips, Prenner), podľa OCM, GS, GR II a RM II

Gaudeamus omnes (gregorián, Battistini), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR II, GS a RM II

Gaudeamus omnes in Domino (Byrd, Kempster), podľa OCM, GR II, GS a RM II

Signum magnum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR I a RM I

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Mária je vzatá do neba, radujú sa anjeli a spolu s ňou oslavujú Pána, aleluja. Alebo podľa GS: Rajské brány sú pre nás otvorené vďaka tebe, ktorá si dnes dosiahla anjelskú slávu. Odporúčané verše: Žalm 96.

Ó Mária, Panna krásna – Boha Otca (Schneider-Trnavský), JKS, č. 356/4-5, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Predivne spanilá – Zástupy anjelské (Egry), JKS, č. 367/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Raduj sa, Kráľovná nebeská – Bránou si (ann.), JKS, č. 371/2, 4, pieseň, 1hl., organ, 2. strofa podľa GS, 4. strofa podľa OCM a GR

Stotisíc ráz ťa tu pozdravujeme – Syn tvoj (ann.), JKS, č. 404/11, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Tisíc ráz pozdravujeme teba – Na Sione (ann.), JKS, č. 383/(1 a) 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Zdravas', ó slávna Panna – Máš mesiac (Schneider-Trnavský), JKS, č. 387/(1 a) 2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Assumpta est Maria (gregorián, Byrd, Cima, Oliveira, Palestrina, Philips, Prenner), podľa OCM a GR

Paradisi porta (Escribano), saatbb, podľa GS

Paradisi portae (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Blahoslaviť ma budú všetky pokolenia, lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, [aleluja]. (Lk 1, 48-49) Odporúčané verše: Magnifikat (Lk 1, 46-47. 50-55).

Blahoslaviť ma budú (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM, GR, RM a GS

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Panna vznešená – Biela Ľalia (Schneider-Trnavský), JKS, č. 364/(1 a) 2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR, RM a GS

Predivne spanilá – Zástupy anjelské (Egry), JKS, č. 367/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR, RM a GS

Veľbí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Veľbí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ, podľa OCM, GR a GS

Beatam me dicent (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa OCM, GR, RM a GS

Beatam me dicent (Valls), ssat, basso continuo, podľa OCM, GR, RM a GS

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM, GR a GS

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny, podľa OCM, GR a GS

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski), podľa OCM, GR a GS

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ

Veľbí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ

Veľbí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib.

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski)

Narodenie Panny Márie, 8. septembra

Hlavná téma omše: Čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého (Mt 1, 1-16. 18-23)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Hľa, Panna porodí Syna (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa L

Tisíc ráz pozdravujeme teba – Stvoriteľ náš (ann.), JKS, č. 383/3, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Teba, Matka, chválime – Ó šťastlivá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 380/7-8, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Zdravas', ó slávna Panna – Ó prebľazená (Schneider-Trnavský), JKS, č. 387/3, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Anna si ťa vyprosila (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 329/1 (a 2), pieseň, 1hl., organ, téma narodenie Panny Márie

Ó Mária, prespevuje – Od večnosti (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 358/(1 a) 2, pieseň, 1hl., organ, téma narodenie Panny Márie

Predívne spanilá – Bola si bez viny (Egry), JKS, č. 367/3, pieseň, 1hl., organ, téma narodenie Panny Márie

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Radujme sa všetci v Pánovi, lebo dnes oslavujeme sviatok Panny Márie. Z jej sviatku sa radujú anjeli a spolu s ňou chvália Syna Božieho. Alebo podľa RM: S radosťou slávime narodenie Preblahoslavenej Panny Márie, lebo z nej vzišlo Slnko spravodlivosti, Kristus, náš Boh. Alebo podľa GS: Panna Mária, zo všetkých žien na svete nie je tebe žiadna podobná. Odporúčané verše: Žalm 46.

Anjelským pozdravením zvon sa ozýva (ann.), JKS, č. 330/7, 9, pieseň, 1hl., organ, 7. strofa podľa RM, 9. strofa podľa GS

Anna si ťa vyprosila (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 329/1 (a 2), pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Ó Mária, prespevuje – Od večnosti (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 358/(1 a) 2, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa GS

Predívne spanilá – Zástupy anjelské (Egry), JKS, č. 367/4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Tisíc ráz pozdravujeme teba (ann.), JKS, č. 383/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Zdravas', ó slávna Panna (Schneider-Trnavský), JKS, č. 387/1-2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Felix es sacra Virgo Maria (Byrd), sattb, podľa RM

Gaudeamus omnes (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Virgo Maria (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Blahoslavená si, Panna Mária, ktorá si nosila Stvoriteľa sveta: porodila si toho, ktorý ťa stvoril a na veky si zostala Pannou. Alebo podľa GS: Zdravas, Mária, milosti plná, Pán s tebou. Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho života. (Lk 1, 28. 42) Odporúčané verše: Žalm 85.

Anjel Gabriel – Zdravas' (Egry), JKS, č. 10/3-4, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Anjelským pozdravením zvon sa ozýva (ann.), JKS, č. 330/1-3, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Mária, buď pochválená (Matzenauer), JKS, č. 342/1, 5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa GS

Tisíc ráz pozdravujeme teba (ann.), JKS, č. 383/(1 a) 3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Zdravas, Mária, krásna (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 33/1, 5, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemone, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck, Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cossetti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Fogliano, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Handl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hayes, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt, Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mirabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Palestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice, Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schubert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tressch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierne, Vilarroig, Viro, Zangl, Zwysig a i.), podľa GS

Beata es (gregorián, Byrd), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Blahoslavená si, Panna Mária, lebo si nosila Syna večného Otca. (Lk 11, 27) Alebo: Ty si najkrajší z ľudských synov. Z tvojich perí plynie milota. Preto ťa Boh požehnal naveky. (Ž 45, 3) Alebo podľa RM: Hľa, Panna porodí Syna; on vyslobodí svoj ľud z hriechov. (Iz 7, 14; Mt 1, 21). Alebo podľa GS: Blahoslavená si, Panna Mária, ktorá si nosila Stvoriteľa sveta: porodila si toho, ktorý ťa stvoril a na veky si zostala Pannou. Odporúčané verše: Magnifikat (Lk 1, 46-55) alebo Žalm 45.

Blahoslavená si, Panna Mária (Tomáš op.), antifóna, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Hľa, Panna porodí Syna (ann.), antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa RM

Ježišu, Ježišu (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 115/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM II

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Mária, buď pochválená (Matzenauer), JKS, č. 342/1, 5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Veľbí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Veľbí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., sattb ad lib., organ, podľa OCM a GR

Tisíc ráz pozdravujeme teba (ann.), JKS, č. 383/(1 a) 3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Beata es (gregorián, Byrd), podľa GS

Beata viscera (gregorián, Byrd), podľa OCM I

Diffusa est gratia (gregorián, Kelecom, Nanino, Palestrina, Skraup, Valls), podľa OCM II

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM a GR

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny, podľa OCM a GR

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marrenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stulgrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski), podľa OCM a GR

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ
Veľbí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ

Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib.

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marrenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski)

Povýšenie svätého kríža, 14. septembra

Hlavná téma omše: Syn človeka musí byť vyzdvihnutý (Jn 3, 13-17)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Čo stanica prvá – A potom do výšky (ann.), JKS, č. 178/12, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Kresťania, sem pospiechajte – Ach, už je Pán (Schneider-Trnavský), JKS, č. 179/13, pieseň, 1hl., organ, podľa L

My klaname sa tebe – Veríme (M. Haydn), JKS, č. 245/4, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Ó Ježišu náš najmilší – Tak je (Egry), JKS, č. 247/2, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Otec nebeský – Všetci plesajme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 17/6, pieseň, 1hl., organ, podľa L

Veselo spievajme (ann.), JKS, č. 24/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L

O crux benedicta (Guerrero, Merulo, Rore), téma sv. kríž

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Hľadáme slávu v kríži nášho Pána Ježiša Krista. On je naša spása, náš život, naše vzkriesenie; on nás vyslobodil a spasil. (Gal 6, 14) Odporúčané verše: Žalm 67.

Hľadáme slávu v kríži (Katarína vl.), LS III, s. 18, antifóna, 1-2hl., organ, podľa OCM, GR, GS a RM

Prápor Kráľa slávne veje – Ó Trojica (Schneider-Trnavský), JKS, č. 186/7, 4, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR, GS a RM

Presväté znamenie (Schneider-Trnavský), JKS, č. 166/1 a 3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR, GS a RM

Vexilla Regis (Šurin), ADP, č. 57/1, 3, 4, 6 a 7, hymnus, 1hl., organ, podľa OCM, GR, GS a RM

Zástavy Kráľa (Šurin), ADP, č. 46/1, 3, 4, 6 a 7, hymnus, 1hl., organ, podľa OCM, GR, GS a RM

Nos autem gloriari (gregorián, Anerio, Palestrina), podľa OCM, GR, GS a RM

O crux ave (Morales, Nystedt, Palestrina), podľa OCM, GR, GS a RM

Vexilla Regis (Bruckner, Iribarren, Liszt, Naujalis, Parker, Victoria, Vierendeels), podľa OCM, GR, GS a RM

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Ochraňuj, Pane, svoj ľud, skrze znak svätého Kríža, od všetkých útokov nepriateľov, aby sme ti mohli hodne slúžiť a naša obeta nech sa ti zapáči. Aleluja. Alebo podľa GS: Sväté meno Pánovo Krížom je vyvýšené a jeho veleba prevyšuje nebesia i zem. Odporúčané verše: Žalm 1.

Radosťou oplývam – Ježišu, pred tebou (ann.), JKS, č. 283/2 a 4, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Sväté meno Pánovo (la-us), antifóna so žalmom, 1hl., organ, orchester ad lib., podľa GS

Christus factus est (gregorián, Anerio, Asola, Bruckner, Canicciari, Eberlin, Franco, Fresi, Gallus/Handl, Garcia, Lobo, Mesquita, Villanueva), podľa GS

Per cruce – kánon (Berthier), SMT, č. 56, 6 skupín, podľa OCM a GR

Per signum Crucis (Durante, Guerrero, Morales), podľa OCM a GR

Protege Domine (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM a GR
Sanctum nomen Domini in Cruce (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Skrze znak kríža vyslobodí nás, Bože, od našich nepriateľov. Alebo podľa RM: Keď budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých priiahnem k sebe. (Jn 12, 32) Odporúčané verše: Žalm 18 alebo 2.

Čo stanica prvá – A potom do výšky (ann.), JKS, č. 178/12, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Kresťania, sem pospiechajte – Ach, už je Pán (Schneider-Trnavský), JKS, č. 179/13, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Pred trón tvoj (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 167/6-7, pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Ach, vitaj, vitaj nám – presväté Telo (Žaškovský), JKS, č. 262/2-3, pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Buď vždy pozdravené (Žaškovský), JKS, č. 264, pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Klaniam sa ti vrúcne – Na kríži (Schneider-Trnavský), JKS, č. 270/3 (a 4), hymnus, 1hl., organ, téma kríž a communio

Na kolená padáme – Tu je živé (Hollý), JKS, č. 274/6 (a 5), pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Veľkú milosť udeľuješ – Pod spôsobom (Wick), JKS, č. 293/2, pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Vitaj, milý Jezu Kriste (Hollý), JKS, č. 295, pieseň, 1hl., organ, téma kríž a communio

Per cruce – kánon (Berthier), SMT, č. 56, 6 skupín, podľa OCM, GR a GS

Per signum Crucis (gregorián, Durante, Guerrero, Morales), podľa OCM a GR

Ave verum corpus (gregorián, Bordèse, Byrd, Castro, Elgar, Fauré, Gontijo, Gounod, Hiestand, Klaes, Kopec, Lasso, Liszt, Lourenço, Maia, Mozart, Oczko, Peeters, Perosi, Philips, Poulenc, J. des Prés, Rheinberger, Robison, Saint-Saëns, Soldá, Vercesi, Viadana, Wael, Webbe), téma kríž a communio

Zdrav buď, pravé telo (Kopec), 1hl., organ, téma kríž a communio

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tento:

Pred trón lásky – Sláva večná (Schneider-Trnavský), č. 252/2 (a 6), pieseň, 1hl., organ

Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska, 15. septembra

Hlavná téma omše: Ježiš povedal učeníkovi: „Hľa, tvoja Matka!“ (Jn 19, 25-27) alebo Tvoju vlastnú dušu prenikne meč (Lk 2, 33-35)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Iní Krista opustili (Schneider-Trnavský), JKS, č. 139/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L, ak sa číta evanjelium o ukrižovaní Krista

Mária, Matka – v tebe sa láska s bolesťou stretla (Tomáš op.), pieseň, 1hl., organ, podľa L, ak sa číta evanjelium o ukrižovaní Krista

Mária, Matka bolestná (Schneider-Trnavský), JKS, č. 145/1, pieseň, 1hl., organ, podľa L, ak sa číta evanjelium o Simeonovi
Matka plače, ruky spína (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 150a/1 a 6, pieseň, 1hl., organ, podľa L, bez 6. strofy, ak sa číta evanjelium o Simeonovi

Matka plače, ruky spína (Schneider-Trnavský), JKS, č. 150b/1 a 6, pieseň, 1hl., organ, podľa L, bez 6. strofy, ak sa číta evanjelium o Simeonovi

Ó Mária bolestivá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 394, pieseň, 1hl., organ, téma *Sedembolestná*

In illo tempore stabant autem (Morales), satb, podľa L, ak sa číta evanjelium o ukrižovaní Krista

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Pri Ježišom kríži stála jeho Matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova, a Mária Magdaléna. (Jn 19, 25) Alebo podľa RM I: Pri kríži stála Ježišova Matka. Keď Ježiš uzrel matku a vedľa nej milovaného učeníka, povedal matke: Žena, hľa, tvoj syn. Potom povedal učeníkovi: Hľa, tvoja Matka. (Jn 19, 25-27) Alebo podľa RM II: Ó, Mária bolestivá, naša ochrana, slovenský náš národ volá: Pros za nás Boha! Ty si Mať dobrotivá, patrónka ľútostivá, oroduj vždy za náš národ u svojho Syna. (JKS 394, 1) Odporúčané verše: Žalm 56.

Jezu Kriste, Pane milý – Jak po slovách (Hollý), JKS, č. 133/3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM I

Mária, Matka – v tebe sa láska s bolesťou stretla (Tomáš op.), pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM I

Mária, Matka bolestná (Schneider-Trnavský), JKS, č. 145/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM I

Mária pod krížom stála (ann.), JKS, č. 147, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM I

Ó Mária bolestivá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 394/1, pieseň, 1hl., organ, podľa RM II

In illo tempore stabant autem (Morales), satb, podľa OCM a GR

Stabant iuxta crucem (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Sekvencia (môže sa spievať sa celá, alebo od slov Svätá Matka / Sancta Mater)

Stabat Mater (Šurin), ADP, č. 54, 1hl., organ

Stála Matka bolestivá (gregorián), LS II, s. 220, nápev B, 1hl., organ

Stála Matka bolestivá (Šurin), ADP, č. 38, 1hl., organ

Stála Matka bolestivá (ann.), JKS, č. 172, 1hl., organ

Stabat Mater (gregorián, d' Astorga, Brito, Browne, Fresi, Garau, Gorcezky, Iribarren, Kodály, Lange, Lasso, Moreira, Nanino, Padilla, Palestrina, Sances, Tartini/gregorián, Viro)
Stála Matka bolestivá (gregorián), LS II, s. 218-219, nápev A, 1hl., organ

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Spomeň si, Panna a Matka, pred Božou tvárou a hovor k nášmu dobru, aby odvrátil od nás svoj hnev. (Jer 18, 20)

K Márii voláme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 337, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Ó Mária bolestivá (Schneider-Trnavský), JKS, č. 394/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Recordare Virgo Mater (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Vyslobod' ma, Bože Izraela, zo všetkých mojich súžení. (Ž 25, 22) Alebo podľa RM: Radujte sa, že máte účasť na Kristových utrpeniach, aby ste sa mohli radovať a jasať, keď sa zjaví jeho sláva. (1Pt 4, 13) Odporúčané verše: Žalm 25.

Iní Krista opustili – Vypros nám (Schneider-Trnavský), JKS, č. 139/5, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Ó láska, nádej, spása (Schneider-Trnavský), JKS, č. 278/2-3, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Redime me Deus (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM a GR

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ
Velebí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ

Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib.

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Sailly, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski)

Všetkých svätých, 1. novembra

Hlavná téma omše: Radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi (Mt 5, 1-12a)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Hľa, otvára sa brána nebies (Schneider-Trnavský), JKS, č. 417, pieseň, 1hl., organ, téma *všetci svätí*

O quam gloriosum est regnum (Byrd, Marenzio, Victoria), téma *všetci svätí*

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Radujme sa všetci v Pánovi, lebo dnes je slávnosť Všetkých svätých. Z ich oslávenia radujú sa anjeli a spolu s nimi velebia Syna Božieho. Alebo podľa GS: Milujte Pána, všetci jeho svätí, lebo Pán hľadá pravdu. (Ž 31, 24) Odporúčané verše: Žalm 33 alebo 31.

Hľa, otvára sa brána nebies (Schneider-Trnavský), JKS, č. 417/1-2, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM

Diligite Dominum (gregorián, Byrd), podľa GS

Gaudeamus omnes (gregorián, Byrd), podľa OCM, GR a RM

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Duše spravodlivých sú v Božích rukách, muka sa ich nedotkne. Nemúdri sa nazdávali, že je po nich; za nešťastie posudzoval sa ich odchod, za skazu ich poberanie od nás. Oni sú však na pokoji. (Múd 3, 1-3) Alebo podľa GS: Večné meno dám svojim svätým, hovorí Pán; radosť a plesanie potrvajú naveky. Odporúčané verše: Žalm 5.

Duše spravodlivých (Šurin), ADP, č. 9, antifóna, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Iustorum animae (gregorián, Byrd, Lasso, Palestrina, Perosi, Stanford), podľa OCM a GR

Nomen sempiternum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha. Blahoslavení, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi. Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. (Mt 5, 8-10) Alebo podľa GS: Blahoslavení tichí, blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha. (Mt 5, 5, 8) Odporúčané verše: Žalm 126.

Blahoslavení sú chudobní (ann. Taizé), SMT, č. 3, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM, GR a RM

Oslavujme najsvätejšie – Srdce tiché (Egry), JKS, č. 229/5-7, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM, GR, RM a GS

Beati mundo corde (gregorián, Byrd), podľa OCM, GR a RM

Beati pacifici (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS, OCM, GR a RM

Blahoslavenstvá (Dufka), sat, podľa OCM, GR, RM a GS

Výročie posvätenia Lateránskej baziliky, 9. novembra

Hlavná téma omše: Hovoril o chráme svojho tela (Jn 2, 13-22)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Jeruzalem, kraj nebeský (Schneider-Trnavský), JKS, č. 506/1, 2 a 4, pieseň, 1hl., organ, téma posvätenie chrámu

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Boh vo svojom svätom príbytku, on je Boh, čo opusteným dáva prebývať v domoch. Sám dáva silu i statočnosť svojmu ľudu. (Ž 68, 6-7. 36) Odporúčané verše: Žalm 68.

Boh býva (la-us), antifóna, 1hl., organ, podľa OCM, GR a RM
Ty si, Pane, v každom chráme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 257/1, pieseň, 1hl., organ, téma chrám a introit

Deus in loco (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR a RM

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Bože, ty skúmaš srdce a páči sa ti priamosť. Ja som toto všetko venoval v priamosti svojho srdca a teraz s radosťou vidím, že aj tvoj ľud, ktorý je tu, daruje ti s ochotou. (1Krn 29, 17-18)

Ty si, Pane, v každom chráme – Spásnu obeť (Schneider-Trnavský), JKS, č. 257/5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Domine Deus, in simplicitate (gregorián, Palestrina), podľa OCM a GR

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Jeruzalem je vystavaný ako mesto spojené v jeden celok. Tam prichádzajú kmene, kmene Pánove, aby podľa obyčaje Izraela vebili meno Pánovo. (Ž 122, 3-4) Odporúčané verše: Žalm 122.

– Spevy pre ľud na požadované témy chýbajú. Možno spievať aj repertoár vhodný všeobecne na *communio*.

Jerusalem quae aedificatur (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM a GR

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Bože, svetov mocný Pane – Z prachu (Matzenauer – Mathulay), JKS, č. 238/2, pieseň, 1hl., organ, téma chrám
Jeruzalem, kraj nebeský – Zazni Bohu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 506/4, pieseň, 1hl., organ, téma chrám

Nepoškvrnené počatie Panny Márie, 8. decembra

Hlavná téma omše: Zdravas', milosti plná, Pán s tebou (Lk 1, 26-38)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemone, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck, Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cossetti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Fogliano, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Handl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hayes, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt, Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mirabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Palestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice, Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schubert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tressch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierende, Vilarroig, Viro, Zangl, Zwysig a i.), podľa L

Conceptio est hodie (Prenner), satb, téma nepoškvrnené počatie P. Márie

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Radosťou oplývam v Pánovi a duša mi plesá v Bohu, lebo ma obliekol do rúcha spásy a priodial ma plášťom svätosti ako nevestu ozdobenú šperkami. (Iz 61, 10) Alebo podľa GS: Celá krásna si, Mária, v tebe škrvny nijakej niet. Odporúčané verše: Žalm 30 alebo Izaiášov chválospev (Iz 61, 10 – 62, 3).

Celá krásna (Wick), JKS, č. 332/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GS

Gaudens gaudebo (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM, GR a RM

Tota pulchra (gregorián, Belli, Bruckner, Figus, Isaac, Kempster, Lobo, Palestrina, Perosi, Plummer, Real, Sances, Senfl, Valls), podľa GS

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Zdravas, Mária, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná si medzi ženami. Aleluja. (Lk 1, 28) Alebo podľa GS: Posvätil svoj stánok Najvyšší. Odporúčané verše: Žalm 46.

Požehnaná si, Panna Mária (Šurin), ADP, č. 28, antifóna so žalmom, 1hl., organ, podľa OCM a GR

Ave Maria (gregorián, Alcantar, Aliseda, Arcadelt, Azemone, Barrows, Bonnett, Brahms, Brodersen, Brosig, Bruck, Bruckner, Byrd, Calleja, Campos, Clemens non Papa, Cossetti, Colleoni, Cserny, Cuello, Cuypers, Dalitz, Dietsch, Fogliano, Marco, Dvořák, Elgar, Embil, Fokkens, Fresi, Gallus/Handl, Geringer, Gombert, Gounod, Grabowski, Guerrero, Hayes, Chapman, Cherubini, J. des Prez, Kopec, Kühnel, Liszt, Lobo, Lourenço, Luciani, Macchi, Mendelssohn, Merulo, Mirabile, Monteverdi, Moreira, Mozart, Oczko, Ottavini, Palestrina, Parsons, Perosi, Philips, Phinot, Quick, Real, Refice, Reimann, Rossini, Saint-Saëns, Schneider-Trnavský, Schubert, Secco, Senfl, Sisk, Skraup, Snowdon, Šurin, Toller, Tressch, Verdi, Verdonck, Victoria, Vierende, Vilarroig, Viro, Zangl, Zwysig a i.), podľa OCM a GR

Sanctificavit tabernaculum (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa GS

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma spevu: Preslávné veci hovoria sa o tebe, Mária, lebo veľké veci ti urobil ten, ktorý je mocný. (Ž 87, 3; Lk 1, 49) Alebo podľa RM a GS: Preslávné veci hovoria sa o tebe, Mária, [lebo z teba vyšlo Slnko spravodlivosti, Kristus, náš Boh.] (Ž 87, 3) Odporúčané verše: Magnifikat (Lk 1, 46-55).

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Velebí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ, podľa OCM, GR a GS

Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ, podľa OCM, GR a GS

Gloriosa dicta sunt (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa OCM a GR

Gloriosa praedicentur (gregorián), antifóna s veršami, 1hl., podľa GS

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM, GR a GS

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny, podľa OCM, GR a GS

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marrenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski), podľa OCM, GR a GS

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na pokračovanie možno použiť aj tieto:

Magnificat (Šurin), ADP, č. 53, antifóna s veršami, 1hl., organ
Velebí moja duša Hospodina (Šurin), ADP, č. 43, antifóna s veršami, 1hl., organ

Velebí moja duša Pána (gregorián/falso bordoni), ZVNS, s. 17, chválospev, 1hl., satb ad lib., organ

Magnificat – chorál (Berthier), SMT, č. 46, 1-4hl., sprievod ad lib.

Magnificat – kánon (Berthier), SMT, č. 44, 4 skupiny

Magnificat (Brosig, Buxtehude, Cima, Durante, Fayrfax, Grandi, Hidalgo, Kelecom, Kilpatrick, Lange, Lasso, Leonarda, Marrenzio, Monteverdi, Mozart, Pachelbel, Palestrina, Parsons, Perlatio, Perosi, Praetorius, Röder, Saily, Schiedermayr, Soldá, Stuligrosz, Valls, Victoria, Victorinus, Zielenski)

Výročie posvätenia chrámu

Hlavná téma omše: Hovoril o chráme svojho tela (Jn 2, 13-22)

Procesiové spevy všeobecne (IN, OF alebo CO)

Jeruzalem, kraj nebeský (Schneider-Trnavský), JKS, č. 506, pieseň, 1hl., organ, téma posvätenie chrámu

Úvodný spev

– Predpísaná téma spevu: Aké hrozné je toto miesto! Tu je nazaj dom Boží a tu je brána do neba! (Gn 28, 17. 22) Alebo II: Boh vo svojom svätom príbytku, on je Boh, čo opusteným dáva prebývať v domoch. Sám dáva silu i statočnosť svojmu ľudu. (Ž 68, 6-7. 36) Alebo III: Bože, náš ochranca, pohliadni a pozri na tvár svojho Pomazaného. Jeden deň v tvojich nádvořiach je lepši než iných tisíce. (Ž 84, 10-11) Alebo IV: Spomíname, Bože,

na tvoje milosrdenstvo uprostred tvojho chrámu. Ako tvoje meno, Bože, tak aj tvoja sláva šíri sa až do končín zeme; tvoja pravica je plná spravodlivosti. (Ž 48, 10-11. 2) Alebo podľa RM: Vznesený je Boh vo svojej svätyni, Boh Izraela, on sám dáva silu i statočnosť svojmu ľudu. Nech je zvelebený Boh. (Ž 68, 36) Odporúčané verše: Žalm 84 a 68.

Boh býva (la-us), antifóna, 1hl., organ, podľa OCM II a GR II
Misericordias Domini (Berthier), SMT, č. 45, 1-4hl., sprievod ad lib., podľa OCM IV a GR IV

Ráč nás, Pane, zbaviť (Eliáš), JKS, č. 253/1, pieseň, 1hl., organ, v Pôstnom období, téma chrám, introit a prosba o odpustenie
Ty si, Pane, v každom chráme (Schneider-Trnavský), JKS, č. 257/1, pieseň, 1hl., organ, téma chrám a introit

Deus in loco (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM II a GR II

Locus iste (gregorián, Baeta, Blasius, Bruckner, Moreira), podľa OCM I a GR I

Misericordias Domini (Cima, Mozart), OCM IV a GR IV

O quam metuendus est (Victoria), satb, podľa OCM I a GR I

Protector noster (gregorián, Drobisch), podľa OCM III a GR III
Suscepimus Deus (gregorián, Byrd), podľa OCM IV a GR IV

Spev na prinášanie obetných darov

– Predpísaná téma spevu: Bože, ty skúmaš srdce a páči sa ti priamosť. Ja som toto všetko venoval v priamosti svojho srdca a teraz s radosťou vidím, že aj tvoj ľud, ktorý je tu, daruje ti s ochotou. (1Krn 29, 17-18) Alebo II: Ja, Daniel, modlil som sa k Bohu a hovoril som: Vyslyš, Pane, prosby svojho sluhu a rozjasni svoju tvár nad svojou svätyniou, veď sa vzyva tvoje meno nad tvojím ľudom. (Dan 9, 4. 17. 19) Alebo III: Mojžiš zasvätil Pánovi oltár, prinášajúc na ňom žertvy a príjemné obety: uskutočnil večernú obetu príjemnej vône Pánovi, svojmu Bohu, pred očami synov Izraela. (Ex 24, 4-5) Alebo IV, mimo Veľkonočného obdobia: Anjel zastal pred oltárom so zlatou kadidelnicou. Dostal veľa kadidla voňavý dym kadidla s modlitbami svätých vystúpil z ruky anjela pred Boha. (Zjv 8, 3-4).

Pred oltárom – Zhliadni na nás (Schneider-Trnavský), JKS, č. 251/5, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR II

Prosíme ťa, Bože (la-us), 1hl., organ, podľa OCM a GR IV

Ty si, Pane, v každom chráme – Spásnu obeť (Schneider-Trnavský), JKS, č. 257/1, pieseň, 1hl., organ, podľa OCM a GR I

Domine Deus, in simplicitate (gregorián, Palestrina), podľa OCM I a GR I

Oravi Deum meum (gregorián), antifóna, 1hl., podľa OCM II a GR II

Sanctificavit Moyses (gregorián, Palestrina), podľa OCM III a GR III

Stetit angelus (gregorián), antifóna, 1hl., mimo Veľkonočného obdobia, podľa OCM IV a GR IV

Spev na prijímanie

– Predpísaná téma: Môj dom sa bude volať domom modlitby. A vy z neho robíte lotrovský pelech. (Mt 21, 13) Alebo II: Prijmeš náležité obety, obetné dary a žertvy; potom položia na tvoj oltár obetné zvieratá. (Ž 51, 21) Alebo III: Jeruzalem je vystavaný ako mesto spojené v jeden celok. Tam prichádzajú kmene, kmene Pánove, aby podľa obyčaje Izraela velebili meno Pánovo. (Ž 122, 3-4) Alebo IV: Pristúpim k Božiemu oltáru, k Bohu, ktorý ma naplňa radosťou i plesaním. (Ž 43, 4) Alebo V: Vrabec si nájde príbytok a lastovička hniezdo, kde vkladá svoje mláďatá: tvoje oltáre, Pane zástupcov, môj kráľ a môj Boh. Blažení tí, čo bývajú v tvojom dome a bez prestania ťa velebia. (Ž 84, 4-5) Alebo VI: Prineste obetné dary a vstúpte do jeho nádvoří, klaňajte sa Pánovi in posvätnom rúchu. (Ž 96, 8-9) Ale-

bo VII: O jedno prosím Pána a za tým túžim, aby som mohol bývať v dome Pánovom po všetky dni svojho života. (Ž 27, 4) Alebo z RM: Vy ste chrámom Božím a Duch Svätý prebýva vo vás. Boží chrám je svätý a tým chrámom ste vy. (1Kor 3, 16-17) Odporúčané verše: Žalm 84 alebo 51 alebo 122 alebo 43 alebo 96 alebo 27.

Ach, vitaj, vitaj nám (Žaškovský), JKS, č. 262, pieseň, 1hl., organ, podľa GR IV

Bože, svetov mocný Pane - Z prachu (Matzenauer - Mathulay), JKS, č. 238/2, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Bože, tvojej velebnosti (Knapp), JKS, č. 239/1, pieseň, 1hl., organ, podľa GR IV

Tu skrúsení v prach padáme - Jak smiem ísť (M. Haydn), JKS, č. 256/7, pieseň, 1hl., organ, podľa GR IV

Veľkú milosť udeľuješ - Zanechávam (Wick), JKS, č. 293/3, pieseň, 1hl., organ, podľa GR IV

Znej, pieseň, srdcom lásky - Ó srdce lásky plné (ann.), JKS, rč. 235/5, pieseň, 1hl., organ, podľa RM

Domus mea (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM I a GR I

Acceptabilis sacrificium (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM II a GR II

Beati qui habitant (Cima, Führer), podľa OCM V a GR V

Ierusalem quae aedificatur (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM III a GR III

Introibo ad altare Dei (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl.,

podľa OCM IV a GR IV

Passer invenit (gregorián), antifóna so žalmom, 1hl., podľa OCM V a GR V

Quam dilecta (Röder, Saint-Saëns), podľa OCM V a GR V

Tollite hostias (gregorián, Saint-Saëns), podľa OCM VI a GR VI

Unam petii (gregorián, Anerio, Byrd), podľa OCM VII a GR VII

Ďakovný chválospev po prijímaní

– Okrem spevov všeobecne vhodných na poďakovanie možno použiť aj tieto:

Bože, svetov mocný Pane - Z prachu (Matzenauer - Mathulay), JKS, č. 238/2, pieseň, 1hl., organ, téma chrám

Jeruzalem, kraj nebeský - Zazni Bohu (Schneider-Trnavský), JKS, č. 506/4, pieseň, 1hl., organ, téma chrám

Teba, Bože, chválime (gregorián), JKS, č. 526, chválospev, 1hl., organ

Teba, Bože, chválime (M. Haydn), JKS, č. 525, hymnus, 1hl., organ

Te Deum laudamus (gregorián, Berlioz, Braunfels, Bruckner, Caldara, Diabelli, Führer, Garcia, Händel, Haydn, Horak, Charpentier, Ireland, Langlais, Lasso, Mozart, Parker, Pinto, Sacchini, Scarlatti, Shenk, Soldá, Stanford, Sullivan, Victoria a i.)

Udalosti v oblasti cirkevnej hudby

Vážení čitatelia v tejto rubrike uvádzame informácie o festivaloch, kantorských kurzoch, koncertoch a ďalších podujatiach z oblasti cirkevnej hudby, ktoré sa pripravujú alebo sa už uskutočnili. Táto rubrika je k dispozícii všetkým tým, ktorí takéto podujatie pripravujú, organizujú alebo sa na nich zúčastnia. **Stačí do redakcie Adoramus Te poslať informáciu o takomto podujatí na adresu Adoramus Te, Klčov č. 27, 053 02 Spišský Hrhov.** Redakcia ju zrediguje a uverejní. Nevyžiadané príspevky redakcia nevracia a vyhradzuje si právo na výber a úpravu príspevkov v tejto oblasti.

„Z domova“

Organová hudba v Bazilike sv. Mikuláša v Trnave počas „Noci kostolov“

Návštevníci podujatia Noc kostolov, ktorá sa uskutočnila 25. mája 2011 si mohli v chrámoch vypočuť aj organovú hudbu. Hudobnú produkciu zabezpečili umelci, ako i miestni organisti, napr. v Bazilike sv. Mikuláša v Trnave si bolo možné počas podujatia vypočuť interpretov P. Vymazala a E. Čambálovú. Organová hudba počas podujatia „Noc kostolov“ znela aj v iných chrámoch napr. v Kostole Panny Márie Nanebovzatej v Starej Turej, v Kostole Narodenia Panny Márie v Špačinciach, ďalej v Šali, Hurbanove.

Viac informácií na stránke: <http://www.noc-kostolov.sk/>

Organový koncert Jána Vladimíra Michalka

Dňa 19. marca 2011 sa v Kostole Reformovanej kresťanskej cirkvi v SR v Komárne uskutočnil Organový koncert Jána Vladimíra Michalka v rámci podujatia Podunajská vlna mieru. Slovenský organista a pedagóg uviedol program zložený prevažne z nemeckých autorov ako sú: Johann Gottfried Walther, Johann Sebastian Bach, Carl Philipp Emanuel Bach, Theodor Grünberger, Siegfried Karg-Elert. Viac info:

http://www.ecav.sk/?p=Aktual/Aktualoznam/organovy_koncert_19_3_2011_o_1900_hod

Koncert tria LABLAN

Dňa 24. mája 2011 sa v Evanjelickom kostole a. v. v Ružomberku uskutočnil koncert tria LABLAN. Trio je zložené zo sopranistky Angeliky Kulanovej, huslistky Blanky Pavlovičovej a organistu Ladislava Onderčina. Publiku sa predstavili s dramaturgicky zaujímavým programom, ktorý bol zložený z diel raného baroka (G. B. Fontana, H. F. F. Biber), vrcholného baroka (G. F. Händel, J. S. Bach) i skladieb súčasných autorov (S. Šurin).

ARS ORGANI Organový festival

V dňoch 1. mája až 29. mája 2011 sa v rámci Medzinárodného organového festivalu ARS ORGANI v Nitre uskutočnilo 5 koncertov. Festival sa konal v dvoch nitrianskych kostoloch: v kostole sv. Ladislava, kde sa nachádza nástroj po generálnej oprave a v Evanjelickom kostole sv. Duča, kde je umiestnená novostavba dvojmanuálového organu z dielne rakúskej firmy Pfüger. Na festivale sa predstavili zahraniční i domáci interpreti: Jürgen Essl, Waldemar Krawiec, Davide Mariano, Elke Eckerstofer a Mária Plšeková.

Organ ako ho nepoznáme Komorný cyklus

V rámci komorných koncertov konajúcich sa v Dome umenia Fatra v Žiline sa dňa 31. marca 2011 konalo predstavenie pod názvom „Organ ako ho nepoznáme“. Organové koncerty v Dome umenia Fatra v Žiline sa tešia veľkej obľube aj vďaka jednému z najlepších koncertných organov na Slovensku zn. Rieger-Kloss z Krnova. Že sú zvukové možnosti tohto „kráľovského nástroja“ takmer nevyčerpateľné, nám predviedla slovenská organistka Marta Gáborová a jej pozvaní hostia. Na koncerte zazneli diela známych autorov ako J. S. Bach, C. Franck, program pozostával aj z netradičných skladieb so zborom, harfou, bicími, či dokonca stredovekými gajdami, preto má koncert výstižný názov „Organ ako ho nepoznáme“.

zdroj: <http://www.skozilina.sk/37-sezona-2010-2011/c-109/organ-ako-ho-nepozname-komorny-cyklus-31-03-2011/>

Aleluja, vstal z mŕtvych Veľkonočný koncert

Dňa 15. mája 2011 sa vo farnosti Lednica uskutočnilo predstavenie súrodencov Gabčovcov – *Aleluja, vstal z mŕtvych*. Vystúpenie sa konalo po hodovej svätej omši z príležitosti sviatku svätého Jána Nepomuckého, ktorému je kostol zasvätený. Hudobno-duchovné pásmo bolo spojením inštrumentálnej organovej a klavírnej hudby spolu so spevom a s hovoreným slovom zo Svätého písma, ktoré nám v tomto veľkonočnom čase pripomína Ježišove zmŕtvychvstanie. Publikum si malo možnosť vypočuť kompozície skladateľov ako sú J. S. Bach, G. Giordani, G. F. Händel a iných autorov. Rôznorodé publikum odmenilo v závere účinkujúcich dlhotrvajúcim potleskom. Posledné slovo patrilo správcovi farnosti Patrikovi Sojčákovi, ktorý poprial mladým umelcom veľa šťastia a Božieho požehnania pri ich umeleckej práci.

KREMNIČKÝ HRADNÝ ORGAN 2011 Organový festival

V letných mesiacoch sa už tradične uskutočňuje cyklus organových koncertov pod názvom „Kremnický hradný organ“. Vystúpia na ňom domáci i zahraniční organoví interpreti. Koncerty sa budú konať vždy v nedeľu od 10. júla do 21. augusta o 18.00 hod. Väčšina interpretov do svojho programu zaradila aj skladby F. Liszta, ktorého výročie narodenia si tohto roku pripomínáme. Vystúpia Prof. Björn Boysen (Nórsku hudobná akadémia, Oslo), Mgr. Marek Štrbák (Slovensko), Prof. Thomas Nipp (Lichtenštajnsko), Prof. Fabrizio Marchionni (Taliansko), Prof. László Deák (Maďarsko), Prof. Raúl Ramírez Prieto (Španielsko) a Prof. Kent Tritle (New York Philharmonic, USA)
<http://www.kremnickyhradnyorgan.sk/kremnicky-hradny-organ.php?go=rsb-program-3&lang=sk>

Amantius Akimjak

Seminár organistov a cirkevných hudobníkov Košickej arcidiecézy

Teologická fakulta KU v spolupráci s Liturgickým inštitútom Jána Jaloveckého v Košiciach zorganizovali v dňoch 25. marca a 2. apríla 2011 Seminár organistov a cirkevných hudobníkov. Od-

borným garantom a hlavným organizátorom kurzu bol moderátor cirkevnej hudby a spevu v Košickej arcidiecéze doc. Dr. Ján Veľbacký, ArtD. O potrebe a význame realizovania takýchto kurzov svedčí aj veľký záujem zo strany cirkevných hudobníkov. Tento rok sa seminára zúčastnilo okolo 80 organistov a kantorov Košickej arcidiecézy.

Cieľom seminára bolo oboznámenie účastníkov s problematikou hudobnej stránky pôstneho a veľkonočného obdobia, nácvik neznámych alebo menej známych spevov a obohatenie repertoáru o liturgické spevy novej tvorby. Hlavnou témou bolo predstavenie notovej prílohy spoločných modlitieb veriacich a možnosti ich aplikácie.

Úvodné slová v prvý deň stretnutia patrili Mons. S. Stolárikovi, predsedovi Liturgickej komisie KBS. Vo svojom krátkom príhovore pozdravil prítomných účastníkov a vyjadril úprimnú vďaku za ich obetavú službu farskému spoločenstvu a celej Cirkvi. Vyzdvihol taktiež potrebu udržiavania a podporovania ľudového spevu vo farnosti a zároveň vyzval prítomných k dôležitosti vnímania a prenikania duchom liturgie.

Dopoludňajší program pozostával z teoretického a praktického bloku. Ústredným bodom teoretickej časti bolo predstavenie Direktória pre kantorov, ktoré je súčasťou časopisu *Adoramus Te*. Toto direktorium slúži ako manuál pre zodpovednú i zodpovedajúcu prípravu hudobnej stránky jednotlivých slávení liturgického roka. Ďalšími bodmi prednášky bola otázka preludovania v pôstnom a veľkonočnom období či prednášanie spevu aleluja a sekvencií. Zvláštna pozornosť bola venovaná problematike sprevádzania, resp. nesprevádzania odpovedí organom. Po krátkej prestávke a občerstvení program seminára pokračoval praktickým nácvikom spevov. Do pozornosti boli dané menej frekventované a málo používané nápevy ordinárií a piesne z JKS. Predstavená bola taktiež pieseň

ku sv. Ondrejovi, patrónovi Košickej arcidiecézy, skomponovaná pri príležitosti roku sv. Ondreja s názvom *Pod'te za mnou*. Predmetom nácviku boli aj zborové skladby a iné liturgické spevy. Obedňajšiu prestávku mohli účastníci seminára využiť na obed a zakúpenie notového materiálu, o ktorý bol aj tento rok veľký záujem.

Popoludňajší program tvorili tri paralelne prebiehajúce praktické cvičenia z oblasti hlasovej pedagogiky, organovej a liturgicko-hudobnej praxe pod vedením skúsených pedagógov. Cvičenia z hlasovej pedagogiky boli zamerané na osvojenie si správnej hlasovej techniky, ktorú si účastníci prakticky vyskúšali pri nácvikoch vybraných spevov Veľkonočného trojdnia. V rámci organovej praxe bola pozornosť venovaná problematike sprevádzania spevov zhromaždenia organom, uvádzania piesní krátkymi prelúdiami a taktiež technike pedálovej hry. Liturgicko-hudobná prax bola zameraná na predstavenie gregoriánskych tónusov a ich praktickú aplikáciu. V rámci cvičení boli objasnené jednotlivé stabilné prvky žalmových nápevov, spôsob manipulácie s nimi a možnosti ich adaptácie na texty žalmov z lekciónára počas feríí. Taktiež bola poslucháčom predstavená zbierka znotovaných spoločných modlitieb veriacich. Konkrétne boli priblížené jednotlivé nápevy zvolaní. Vysvetlený bol spôsob adaptácie melódií na konkrétnom texte prosbie a možnosti interpretácie.

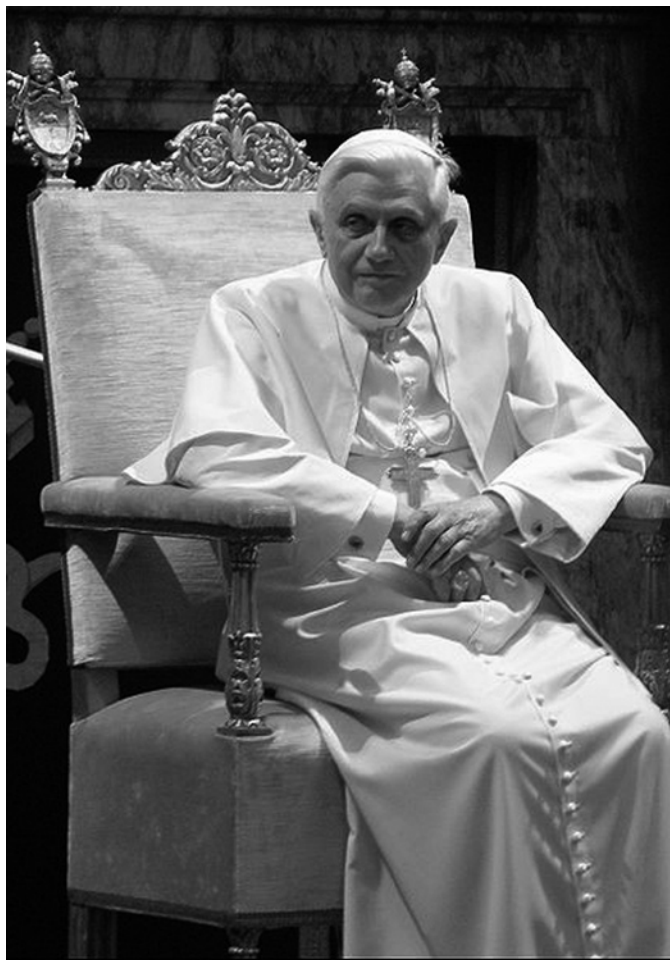
Aj vďaka pozitívnym ohlasom a podnetom zo strany poslucháčov má organizovanie podobných seminárov pre účastníkov hudobnej stránky liturgie veľký význam. Je to jedinečná príležitosť ako získať potrebné vedomosti z oblasti liturgie a zároveň nadobudnúť praktické zručnosti v speve a hre na organe. Účasťou na týchto seminároch cirkevní hudobníci prispievajú k ešte väčšej oslave Boha a posväteniu človeka a svojou službou pozývajú k tejto oslave aj celé zhromaždenie.

„Zo sveta“

Benedikt XVI. o hudbe O hudbe Arvo Pärta

Stále častejším prejavom pozornosti k Benediktovi XVI. sú koncertné vystúpenia, poriadané v Aule Paula VI. Dňa 2.10.2010 sponzoroval koncert pre pápeža taliansky energetický koncern ENI, ktorý financoval renováciu priečelia Svätopeterskej baziliky a v súčasnosti podporuje čistenie bočných fasád.

Na programe bola Haydnova symfónia č. 94 „S úderom na tympany“, Beethovenova Fantázia pre klavír, zbor a orchester a skladby súčasného estónskeho skladateľa Arvo Pärta „Cecília, rímska panna“ v podaní orchestra a zboru Accademia Nazionale di Santa Cecilia. Koncert zahájil rímske Dni solidarity poriadané diecéznou Charitou a magistrátom Večného mesta. V budúcich osemnástich dňoch bude Rím svedkom celej série kultúrnych udalostí a debát, ktoré majú upozorniť verejnú mienku na problém biedy a marginalizácie. Na pá-

pežovo prianie sa včerajšieho koncertu zúčastnila skupina chudobných ľudí, ktorí sú v starostlivosti rímskej Charity.

Po odznení posledných tónov sa Benedikt XVI. vo svojom príhovore vrátil k hudbe, ktorú si vypočul: „V dielach Haydna a Beethovena sa rozoznalo celé bohatstvo a veľkoleposť symfonickej hudby klasicistického a romantického obdobia. Ľudský duch v nich súperí s tvorivou silou prírody, vytvára rozličné a mnohotvárne harmónie, v ktorých sa aj ľudský hlas podieľa na onom jazyku, ktorý je akýmsi odleskom veľkej symfónie kozmu. Je to forma charakteristická predovšetkým pre romantické a neskororomantické obdobie, ale prekračuje ich a predstavuje univerzálnu dimenziu umenia, spôsob uchopenia človeka a jeho miesta vo svete.

Pärtovo dielo, aj keď využíva podobné nástroje, symfonický orchester a zbor, chce dať hlas inej skutočnosti, ktorá nepatrí prirodzenému svetu: dáva hlas svedectvu viery v Krista, alebo jedným slovom „martyriu“. Zaujímavé je, že zosobnením tohto svedectva sa tu stala práve svätá Cecília: mučeníčka, ktorá je aj patrónkou hudby a spevu,“ poznamenal Svätý otec. Benedikt XVI. vyjadril, že popis umučenia sv. Cecílie rovnako ako jeho hudobná interpretácia od estónskeho skladateľa ukazujú na miesto a úlohu viery v kozme.

„Uprostred vitálnych síl prírody, ktoré človeka obklopujú, ale sú tiež v ňom samom, je viera inou silou, odpovedajúcou na hlboký hlas, „vychádzajúci z mlčania“, ako by povedal sv. Ignác Antiochijský. Slovo viery potrebuje veľké vnútorné mlčanie, ktoré dovolí načúvať a byť poslušný hlasu, ktorý je mimo viditeľné a hmatateľné. Tento hlas hovorí aj skrze prírodné javy, pretože je onou mocou, ktorá stvorila vesmír a vládne mu. Ak ho však máme rozpoznať, je potrebné pokorné a poslušné srdce, ako nás učí aj svätica, ktorú si dnes pripomínáme, sv. Terézia od Dieťaťa Ježiša. Viera nasleduje tento hlboký hlas tam, kam umenie nie je samé schopné dôjsť, nasleduje ho po ceste svedectva, sebaobetovania z lásky, ako to učinila Cecília.

Najkrajším umeleckým dielom, arcidielom každej ľudskej bytosti je teda každý prejav skutočnej lásky, počínajúc malým každodenným utrpením až po najvyššiu obeť. Tu sa život sám stáva piesňou, závdavkom onej symfónie, ktorú spoločne vospievame v raji“ - povedal Benedikt XVI. na záver októbrového koncertu vo Vatikáne.

Johana Bronková

Česká redakcia Rádia Vatikán, 2. 10. 2010

Z časopisu Psalterium č. 5/2010, s. 7

so súhlasom redakcie

preložil Mário Sedlár

SUMMARY

IRENEUSZ PAWLAK

DOXOLOGY IN LITURGICAL MONODY II

The doxology can be defined as a prayer formulation celebrating the God for his holiness and omnipotence and expressing thanksgiving to God for all the good he gives to men. According to the content criterion the author, besides the Trinitarian doxologies involving little doxology, big doxology and the ending of the Offices hymns, mentions the cristological doxologies aimed mainly at the Christ or at the God Father through Jesus Christ. When speaking about this doxology type he distinguishes the short conclusions of celebrant prayers, formula before the doxology of the first Mass canon, the doxology after the embolism, hymn *Te Deum laudamus* and the ending of the Offices hymns. To other, the so-called Trinitarian doxologies belong cristological-trinitarian doxologies, teocentric doxologies as well as doxologies in the honour of the saint. In the second half of the article Pawlak deals with melodies of the Christian doxologies. In order to order the description of particular doxological formulae he admitted as a rule the number of melodies for their interpretation. Firstly, he mentions those having just one melody. Subsequently, he describes doxologies with two and more melodies. The first group involves the words *Through him you give us* and the doxology after the embolism. He mentions only one doxology with two melodies – *Per ipsum* at the end of eucharistical prayers. The group of doxologies with more melodies involves the following doxologies: *Te Deum laudamus*, *Glory be to the Father*, *Glory to God in the highest*.

MAREK ČIHAŘ

ROLE AND DUTIES AND OF A DIOCESAN ORGANOLOGIST

The author, an organologist of the Prague archdiocese, deals in the article with the position of a diocese organologist, mainly with his personal qualifications necessary to carry out the function. He puts a big emphasis on technical and mathematically-physical skills of the candidate. Besides perfect knowledge of all organ types and systems construction he must know in detail the work and “handwriting” of particular organ builders, mainly of those working in the territory of the diocese in the past, and must know well their constructional particularities. He should be able to express his ideas graphically, should have aesthetic feeling, sense for good craft as well as some kind conservation feeling. Absolutely necessary is his knowledge of space acoustics principles. An organologist should also have good ears. Expected is thorough knowledge of music theory and organ culture history including significant composers and periods they lived in. The candidate should also be good in distinguishing the sound of individual organ stops and should know important domestic and foreign organs. According to the author he also should be able to play the organ brilliantly. He must be uncorruptable, and in some cases be determined to go against his own acquaintances. The will to educate himself continually and to watch the latest trends in organ building is inevitable. From other diocesan organologist’s activities the author mentions the documentation of organs in the diocese, searching the documents in archives

and parish chronicles, checking the new-established or existing organ-building workshops that have not worked for the diocese so far and apply for the job now.

JÁN VEJBACKÝ

GENRES OF LITURGICAL MUSIC - ACCLAMATION

The Christian cult provided the space for the basic need of human body by accepting acclamation in the liturgy and directing it not to be an uncivilized spontaneous manifestation, but to come out from man’s heart and serve as an expression of a lively feeling of joy, praise, agreement, faith, enthusiasm. All acclamations have a common feature of being signs and instruments of congregation active participation in its simplest, direct form. To meet its target the acclamations must meet the conditions determining this form of expression. Acclamations that emerge in a man or group of people spontaneously are charged with high expressivity and can potentiate the liturgical celebration. The author of the article besides a general content explanation of the term acclamation deals with particular acclamations that can be observed in Christian worship and in Mass liturgy are of primary importance not to say that from the congregation active participation point of view they can be viewed as the most important moments in liturgy. According to the author their repertoire can be divided into five groups: 1) short acclamations such as *Amen*, *Alleluia*, *Deo gratias*, etc.; 2) greetings and dialogues; 3) litany-like invocations; 4) short psalm and responsorial responses; 5) diaconal appeals.

Translated by Matej Bartoš